

Raisio
KAUPUNKI

Talousarvio 2019

TALOUSSUUNNITELMA 2020–2021

Kaupunginhallitus 29.10 ja 31.10.2018 § 399

Kaupunginvaltuusto 12.11.2018 § 152

Sisällys

1. Kaupunginjohtajan katsaus	1
2. Raisen kaupungin strategia	2
3. Talousarvion yleiset lähtökohdat	
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne	3
3.2. Kuntien verotulot	3
3.3. Kuntien valtionosuudet	4
3.4. Talouden ja toiminnan lähtökohdat	4
4. Talousarvio-ohjeistukset	
4.1. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet	9
4.2. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	10
4.3. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille	12
4.4. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2019	17
4.5. Raisen kaupungin tilivelvolliset	18
4.6. Riskienarviointi ja -hallinta	19
5. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen	
5.1. Yhteenveto keskusten luvuista	20
5.2. Raisen kaupungin verotulot	21
5.3. Raisen kaupungin valtionosuudet	22
5.4. Henkilöstö	24
5.5. Tuloslaskelma	26
5.6. Rahoituslaskelma	30
5.7. Yhteenveto investoinneista 2017-2019	31
6. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain	
6.1. Kaupunginhallitus	50
6.2. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	58
6.3. Sivistyslautakunta	68
6.4. Vapaa-aikalautakunta	75
6.5. Ympäristölautakunta	82
6.6. Tekninen lautakunta	89
Liitteet:	
Väestöennuste	100
Konsernin jäsenyhteisöt	101

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuonna 2018 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 3,0 %. Vuodelle 2019 kasvun ennustetaan hidastuvan 1,7 prosenttiin. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen (Lähde: Valtion talousarvioesitys).

Turun seudun alueellinen kehitys on tällä hetkellä suotuisa. Telakan tilanne heijastuu positiivisesti koko seudulle - alihankkijayrityksiin, rakentamiseen ja työllisyyteen.

Raisiossa on rakenteilla kerrostaloja, rivitaloja ja omakotitaloja. Tonttien hintataso on edullinen ja rakentamisen suhdanne oletettavasti pysyy hyvänä valtakunnallisesta kehityksestä huolimatta. Tämä enteilee väkiluvun kasvua, mikä oletettavasti kumuloi verotulokasvua vuodelle 2019 ja viimeistään vuodelle 2020 ja siitä eteenpäin. Henkilöverotus vahvistuu aina vuoden alun asuinpaikkakunnan perusteella, joten loppuvuoteen painottuva uudisrakentaminen ei tuo verotuloja vielä seuraavaan vuoteen.

Työttömyys on laskenut Raisiossa vuoden aikana noin kaksi prosenttiyksikköä työttömyysasteen ollessa nyt noin 7,3 %. Tämä lisää yksityistalouksien ostovoimaa ja nostaa verotuloja.

Raision kaupungin investointitaso kasvaa lähivuosina. Konsernitasolla Raision vuokra-asuntojen hankkeet, Raision keskustan uudistuminen ja E18-nelikaistaistaminen sekä kaupunkiseudun joukkoliikennetkaisu edellyttävät kaupungilta suurempaa investointikykyä vuosina 2020-luvun alkupuoliskolla. Varovainen arvio on, että nykyisen noin kymmenen miljoonan euron investointitaso 1,5-2-kertaistuu vuosina 2020–2025.

Talousarvioesitys vuodelle lähtee strategisesta tavoitteesta vahvistaa kaupungin vetovoimaa. Veroprosentteihin ei tehdä muutoksia ja investoinnit on mitoitettu kasvua edistävälle tasolle. Maan ostoihin on osoitettu lisää määrärahoja. Verotason ennustetaan kasvavan vuoden 2019 aikana noin viidellä miljoonalla eurolla. Esitys on tästä huolimatta 4,6 miljoonaa euroa alijäämäinen ja edellyttää tulevaisuudessa vahvaa kasvua tai muita toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi.

2. Raision kaupungin strategia

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki

- Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä

- Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

- Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden.

Raisio on yhteisöllinen kaupunki

- Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa. Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä

- Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään.

Raision arvot

- Elinvoimainen
- Kehittyvä
- Yhteisöllinen
- Lähellä

Strategiset painopisteet

- Elinvoimainen Raisio
- Hyvinvoiva Raisio
- Kehittyvä Raisio
- Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

3. Talousarvion yleiset lähtökohdat

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkuu, mutta sen ennustetaan hidastuvan. Vuonna 2018 kasvun ennustetaan toteutuvan 3,0 %:n suuruisena ja vuonna 2019 kasvun ennustetaan hidastuvan 1,7 %:iin. Merkittävimpänä hidastavana tekijänä arvioidaan rakennusinvestointien supistumista. Raision kohdalla tilanne on tällä hetkellä rakentamisen kannalta hyvä. Hyvän tilanteen arvioidaan jatkuvan myös vuonna 2019. Toisaalta tilanne kiihdyttää myös inflaatiota, joka hidastaa kasvua.

Työttömyyden vähentyminen lisää yksityistalouksien käytettävissä olevia varoja. Myös palkankorotukset kiihdyttävät osaltaan kulutusta. Työttömyys on laskenut Raisiossa kaksi prosenttiyksikköä vuodessa.

Verottaja on arvioinut verotulojen kasvun liian suureksi vuodelle 2018. Kilpailukykysovimuksen myönteiset vaikutukset arvioitiin liian suuriksi ja työtulovähennysten vaikutus puolestaan liian pieneksi. Tämä tuo haasteita tasapainon saavuttamiseen kuntataloudessa lähivuosille, koska kuntien tulot eivät kasva samaa tahtia kuin palkat, aineet ja tarvikkeet.

Valtion toimenpiteiden vaikutus on nettomääräisesti noin 254 miljoonaa euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2019. Valtionosuusindeksin jäädytys ja kustannustenjaon tarkistus ovat merkittävimmät kuntataloutta heikentävät valtion toimenpiteet.

3.2. Kuntien verotulot

Maan hallitus on linjannut talousarvioesityksessä keventävänsä ansiotuloverotusta vuonna 2019. Suurin yksittäinen muutos on ansiotasoindeksin tarkistus, joka vähentää kunnallisveron tuottoa noin 154 miljoonalla eurolla. Muut veroperustemuutokset kohdistettiin kunnallisverotuksen perusvähennykseen (-54 miljoonaa euroa), työtulovähennykseen (-19 miljoonaa euroa) sekä eläketulovähennykseen (-7 miljoonaa euroa). Kunnallisveron tuottoa parantava veroperustemuutos on asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen (+13 miljoonaa euroa). Muutosten arvioidaan kokonaisuutena alentavan kunnallisveroa yhteensä 223 miljoonalla eurolla. Edellä mainitut päätöspäätökset veromuutokset yhteensä alentavat kuntien verotuloja, mutta kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kuluvan vuoden yhteisöveroennuste on laskenut. Viime vuonna yhteisöverokertymää nosti kertaluonteisesti merkittävä verovuoteen 2016 liittyvä täydennysmaksu, josta kuntien osuus oli yli 200 miljoonaa euroa. Yksittäistapauksella on merkittäviä vaikutuksia seuraavien vuosien kunnittaisiin jako-osuuksiin. Vuodelle 2019 on ennustettu jopa 10,3 prosentin yhteisöverotuottojen kasvua, johtuen toimintaylijäämän hyvistä ennusteluvuista. Huomioon tulee kuitenkin ottaa, että yritysten tulokehitys ei täysin seuraa toimintaylijäämän muutoksia.

Kiinteistöverotuloperusteisiin ei tule lainsäädännöstä johtuvia merkittäviä muutoksia vuodelle 2019. Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron vaihteluväli on vuodelle 2018 0,41–0,90 prosenttia. Vuodelle 2019 vaihteluväliä muutetaan nostamalla ylärajaa 1,0 prosenttiin. Muut kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajat lainsäädännössä pysyvät ennallaan.

Kuntaliiton arvion mukaan kaikkien verolajien osalta verotilitysten kasvu tulee olemaan koko maassa negatiivinen 0,5 % vuonna 2018. Vuodelle 2019 kasvuarvio on 6,0 %, joka on erittäin merkittävä kasvu

yhdeksi vuodelle. Kunnallisverotuottojen ennakoidaan kasvavan 5,9 %, yhteisöverojen 10,3 % ja kiinteistöverojen 1,9 %. Merkittävä kunnallisverotuottojen kasvuvauhti selittyy monien tekijöiden yhteisvaikutuksena, mutta pääosin kasvu johtuu heikosta vertailuvuodesta 2018. Raisen verotulojen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä on kuvattu kappaleessa 5.2 Raisen kaupungin verotulot.

Vuonna 2018 koko maan keskimääräinen kuntien tuloveroprosentti on 19,86 %.

3.3. Kuntien valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta; kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta. Kunnan valtionosuusrahoituksen kokonaisuutta arvioitaessa kummatkin valtionosuusjärjestelmän osat tulee ottaa huomioon. Valtionosuudet ovat laskennallisia.

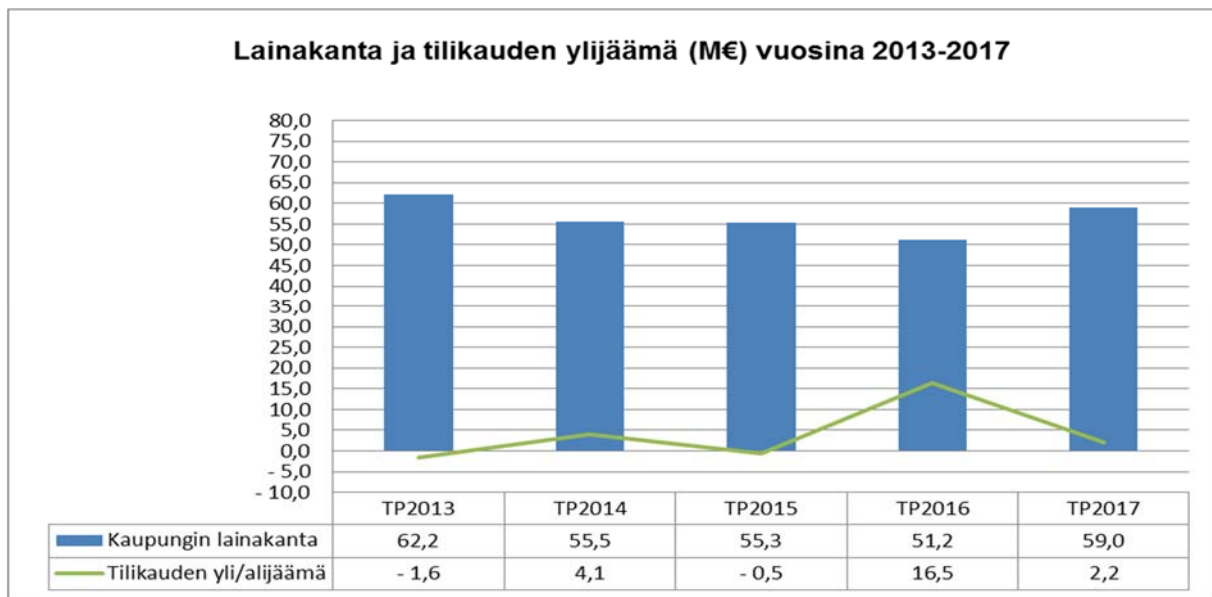
Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan 8 372 miljoonaa euroa vuonna 2019, joka on 85 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2018 (-1,0 %, 16 €/asukas).

Valtionosuuksien laskennan määräytymiseen vaikuttaa suuri määrä erilaisia tekijöitä. Vuodelle 2019 valtionosuuden muutokseen vaikuttavat olennaisesti kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistus (-231 milj. euroa), valtionosuuden kautta kunnille maksettavien veromenetysten kompensatio (+224 milj. euroa), kilpailukyky sopimus (-497 milj. euroa) sekä indeksijäädytys (-91 milj. euroa). Raisen valtionosuustason määräytymiseen vaikuttavia tekijöitä on kuvattu kappaleessa 5.3 Raisen kaupungin valtionosuudet.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuodelle 2019 on 25,37 (vuonna 2018 25,34). Lisäystä vuodesta 2018 on 0,03 prosenttiyksikköä. Kuntien valtionosuuksien lopulliset päätökset saadaan vasta loppuvuonna.

3.4. Talouden ja toiminnan lähtökohdat

Raisen kaupunki on viimeisinä vuosina tehnyt alkuperäistä talousarviota paremman vuosituloksen. Raisen kulukasvu on ollut erittäin maltillista ja verotulot ovat kasvaneet parantuneen alueellisen taloustilanteen myötä. Raisen kaupungin tulos on viime vuosina ollut tasapainossa ja nettovelkaa on pystytty vähentämään.

Vuosi 2018 toteutuu yli viisi miljoonaa euroa alijäämäisenä. Huhtikuussa 2018 kävi ilmi, että kuntien verotuloennusteet oli arvioitu aiemmin merkittävästi paremmiksi kuin millaisina ne toteutuvat vuonna 2018. Koska kuntatalous on kokonaisuus, jossa valtionosuuksien määrä korreloi kuntien verotuloon, eivät valtionosuudet kompensoi riittävästi ennustettua pienempää verotulojen kehitystä. Kun tähän lisätään yleiset palkankorotukset sekä lomarahojen palautuminen normaalitasolle, on vaikutus kuntataloutta huomattavasti heikentävä.

Turun seudun alueellinen kehitys on tällä hetkellä suotuisa. Telakan tilanne heijastuu positiivisesti koko seudulle - alihankkijayrityksiin, rakentamiseen ja työllisyyteen.

Raisiossa on rakenteilla kerrostaloja, rivitaloja ja omakotitaloja. Tonttien hintataso on edullinen ja rakentamisen suhdanne oletettavasti pysyy hyvänä valtakunnallisesta kehityksestä huolimatta. Tämä enteilee väkiluvun kasvua, mikä oletettavasti kumuloi verotulokasvua vuodelle 2019 ja viimeistään vuodelle 2020 ja siitä eteenpäin. Henkilöverotus vahvistuu aina vuoden alun asuinpaikkakunnan perusteella, joten loppuvuoteen painottuva uudisrakentaminen ei tuo verotuloja vielä seuraavaan vuoteen. Toisaalta Raisiossa ikääntyy koko ajan suuria ikäluokkia. Palkkatulon muuttuminen eläketuloksi pienentää palkkatulon 60 %:iin, mikä hidastaa verotulojen kasvua.

Raision kaupungin investointitaso kasvaa lähivuosina. Konsernitasolla Raision vuokra-asuntojen hankkeet, Raision keskustan uudistuminen ja E18-nelikaistaistaminen sekä kaupunkiseudun joukkoliikennetkaisu edellyttävät kaupungilta suurempaa investointikykyä vuosina 2020-luvun alkupuoliskolla. Varovainen arvio on, että nykyisen noin 10 miljoonan euron investointitaso 1,5-2-kertaistuu vuosina 2020–2025.

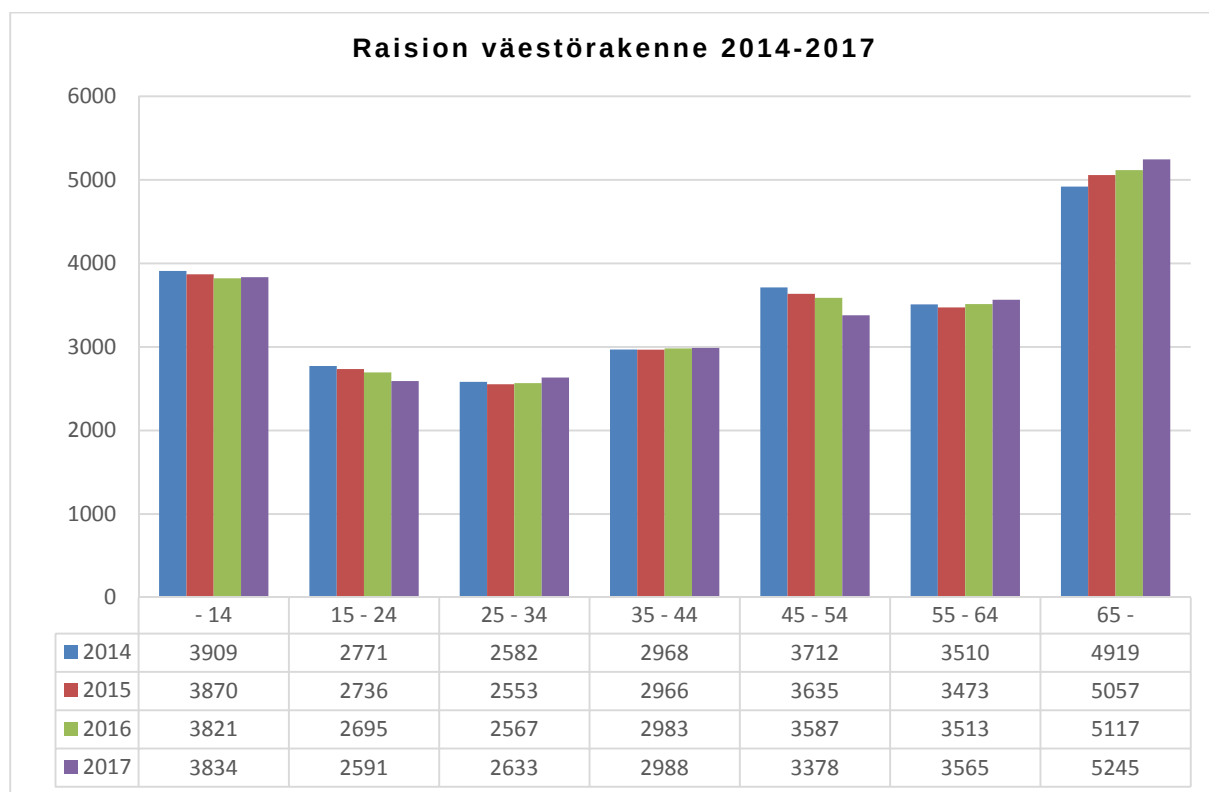
Raisiolla on taseessa edellisten vuosien ylijäämiä 19,2 miljoonaa euroa ja konsernin taseessa 18,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 muutettu talousarvio on noin viisi miljoonaa euroa alijäämäinen. Velkaantuminen ei ole toistaiseksi kiihtynyt voimakkaasti ja velkaa Raisiolla ja myös kaupunkikonsernilla on vähemmän kuin Suomen kunnissa keskimäärin. Alijäämän ja rahoituksen näkökulmasta Raision on mahdollista kestää alijäämäiset vuositulokset, mutta siinä tilanteessa kaupunki saattaa joutua ratkaisemaan talouden tasapaino-ongelman myöhemmin suurilla verokorotuksilla, ellei pysyviä ratkaisuja tulojen ja menojen epätasapainoon löydetä. Jos toteuma putoaa huomattavasti, on toimintavuoden aikana ja erityisesti loppupuolella haasteellista lisätä tuloja tai pienentää menoja ja tämä muodostaa riskin talouden tasapainolle.

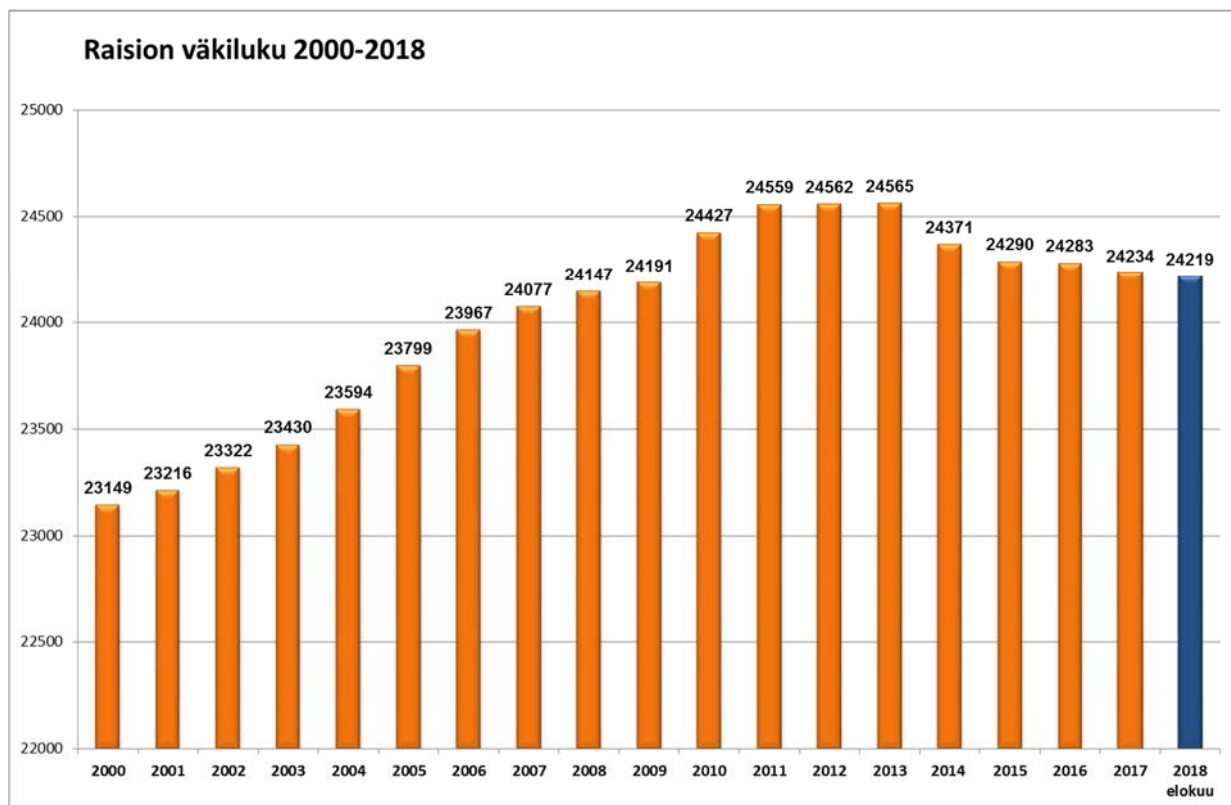
Taloussuunnitelmat vuodelle 2020–2021 on laadittu kunnallisveroprosentin 19,75 mukaan. Verotuloennusteet on laadittu Kuntaliiton ennusteiden mukaan. Vuosille 2020 ja 2021 on ennustettu merkittävää verotulokasvua. Valtionosuuksien arvioidaan vähentyvän suhteessa vuoden 2019 tasoon ilman toiminnallisia muutoksia noin 2 % vuodessa. Vuosille 2020 ja 2021 on arvioitu palvelujen ostojen ja henkilöstökustannusten kasvuksi 1,7 % vuodessa muiden kulujen pysyessä vuoden 2019 tasossa. Vuokratulojen kasvuksi on arvioitu 2 % vuodessa. Lisäksi eri tuottojen arvioidaan lisääntyvän yhteensä noin kahdella miljoonalla eurolla vuodessa. Taloussuunnitelmassa ei ole huomioitu mahdollisen sosiaali- ja terveystalouden- sekä maakuntaudistuksen vaikutuksia.

Merkittävimmät toiminnalliset muutokset vuoden 2019 aikana ovat työterveyshuollon ulkoistaminen sekä Lape-hankkeen päätyminen. Kunnan on yhtiötettävä työterveystoimintansa 1.1.2019 mennessä, jos kunta tai kuntayhtymä toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. Yhtiöittämisvelvollisuus koskee terveydenhuoltolain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettuja työterveyshuollon sairaanhoito- ja muiden terveyspalvelujen tuottamista.

Väestö

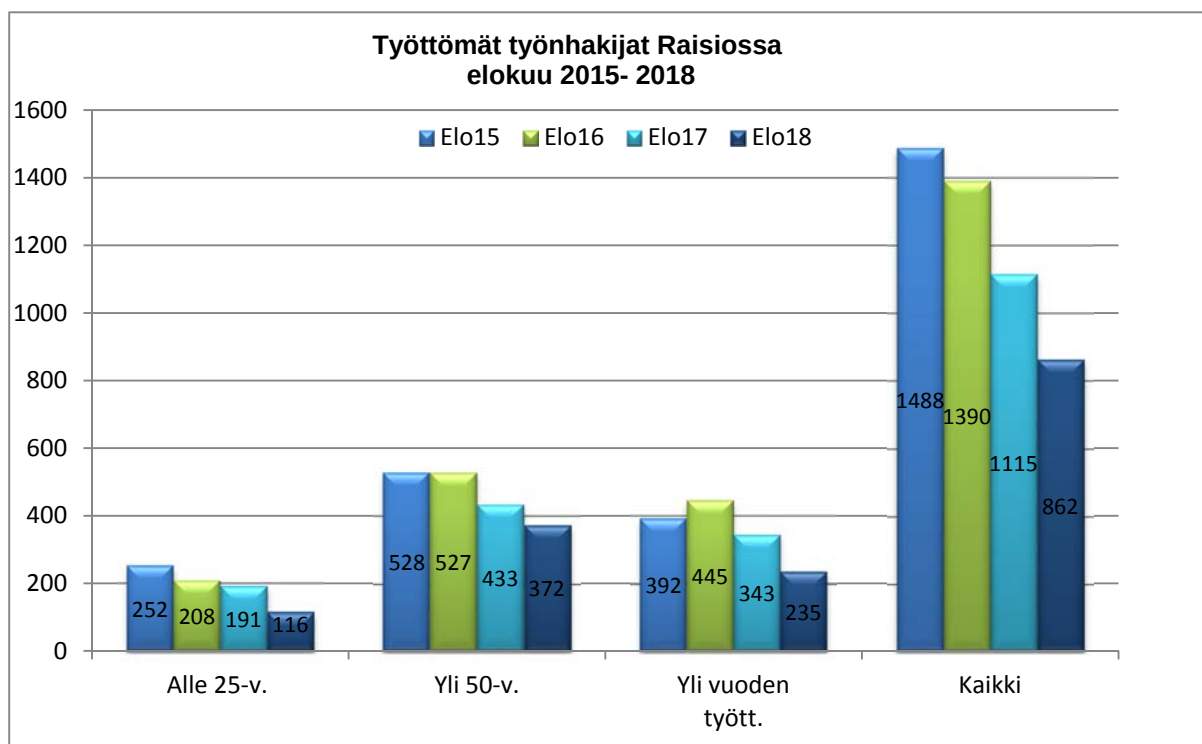
Raision väestömäärä on ollut pienessä laskussa vuonna 2018. Ennakkoväkiluku elokuun lopulla 2018 oli 24 219, asukkaita oli 15 vähemmän kuin vuoden alussa. Elo-syyskuussa asukasluku on yleensä pienimmillään, kun muualta opiskelupaikan saaneet ovat muuttaneet pois kotoa. Väestönkasvua tukevia asuntorakentamishankkeita on Raisiossa vireillä ja väestönkasvun arvioidaan kääntyvän nousuun vuonna 2019. Kaupungin väestöennuste on talousarvion liitteenä.

Työttömyys

Työttömyys on ollut laskussa Raisiossa vuoden 2018 aikana. Elokuussa 2018 työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 862 ja työttömyysprosentti oli 7,3. Työttömyysaste on laskenut 2,3 prosenttiyksiköllä vuoden 2017 elokuusta vuoden 2018 elokuuhun ja työttömien kokonaismäärä on pienentynyt 253 henkilöllä. Työttömyys on alentunut kaikissa ikäryhmissä, myös pitkäaikaistyöttömyys on ollut laskussa.

Talousarvion keskeiset tunnusluvut

TA2019 tunnusluvut	TA2019	muutos% vrt. TA2018	TAM2018	TP2017
asukasluku	24 354	-0,4	24 457	24 244
henkilöstömäärä*	1 337	2,5	1 305	1 292
henkilötyövuodet**	1 492	1,4	1 472	1 431
toimintatulot, M€	38,8	-5,3	41,0	39,7
toimintamenot, M€	-168,9	1,7	-166,0	-158,7
toimintakate, M€	-130,1	4,0	-125,1	-119,0
verotulot, M€	104,0	4,0	100,0	99,6
valtionosuudet, M€	27,0	0,8	26,8	28,1
vuosikate, M€	2,1	-16,8	2,5	9,3
tulos, M€	-4,8	-2,2	-4,9	2,2
investoinnit, brutto M€	11,6	-5,6	12,3	13,9
investoinnit, netto M€	9,6	-8,7	10,5	12,6
lainamäärä 31.12. M€ ***	79,4	15,1	69,0	59,0
uutta lainaa, M€	10,4	4,0	10,0	7,8
lainaa yht. €/asukas	3 260	15,6	2 819	2 433

*) vakituinen henkilökunta

**) henkilötyövuodet 2018 perustuvat lokakuun tilanteen arvioon ja vuoden 2019 henkilötyövuodet perustuvat lokakuu 2018 arvioon ja sisältää seuraavat esitykset: sivistyslautakunnan Pasalan päiväkodin 15 vakanssia ja 1 kuraattorivakanssi, sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan 12 vakanssia. Luvuissa on huomioitua Lape-hankkeen päätyminen (11 htv).

***) Talousarvion 2018 ja 2019 lainamäärät perustuu arvioon.

4. Talousarvio-ohjeistukset

4.1. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

Talousarvion sitovuuden osalta kaupunginhallitus esittää noudatettavaksi seuraavaa käytäntöä:

- 1) Talousarvion sitovuus
 - a) Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia palveluiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu toimintakatteesta (nettobudjetti).
 - b) Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonauskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.
 - c) Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.
- 2) Lautakunnat laativat hyväksytyn talousarvion perusteella yksityiskohtaisen käyttösuunnitelman palveluittain. Käyttösuunnitelman sisällöstä ja siihen tehtävistä muutoksista päättää lautakunta.
- 3) Talousarvion toteutumista seurataan toimielimissä kuukausittain. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.
- 4) Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustamisesta talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa sekä niiden lakkauttamisesta ja virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi. Valtuuston valitsemien viranhaltijoiden osalta päätösvaltaa em. asioissa käyttää valtuusto.
- 5) Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Tavoitteiden toteutumista tulee seurata toimielimissä toimintavuoden aikana ja tilinpäätöksessä tulee antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta.
- 6) Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia välittömästi saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 700 000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Suositus kunnan ja kuntayhtymän talousarvioksi ja – suunnitelmaksi määrittelee kohderahoitteisen yksikön seuraavasti: ” Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksioissa, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista.”

Talousarvio sisältää nettobudjettiyksiköt seuraavissa tulosityksiköissä:

konsernihallinto:	sähkökauppa
sosiaali- ja terveystalouden lautakunta:	työterveyshuolto
vapaa-aikalautakunta:	uimahalli
tekninen lautakunta:	tilapalvelut ja ruokapalvelut

Nettobudjettiyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo- ja rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisten rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä.

Nettobudjettiyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösuunnitelmiin, ja niiden käyttösuunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

4.2. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin talousarvion lainanotto nettona on 8,6 miljoonaa euroa. Lainaa otetaan vuoden aikana 11,0 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennysohjelma lyhentää lainoja 2,4 miljoonaa euroa.

Konsernitiliin liittyen tulee erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen. Lainanottovaltuudeksi konsernin tytäryhteisöille esitetään yhteensä 1,8 miljoonaa.

Lainamäärä vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 59,0 miljoonaa euroa eli 2 433 €/asukas (asukkaita 24 244). Valtuusto on myöntänyt vuodelle 2018 lainanottovaltuutta 12,9 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2019 valtuuston tulee asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Kaupunginhallitus esittää seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

Kaupunginhallituksella on oikeus:

- 1) ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että nettolainanotto vuoden lopussa on 10,4 miljoonaa euroa
- 2) päättää lainasuojauksista kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisesti.

Tilapäisluoton enimmäismäärä

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto oikeuttaisi kaupunginhallituksen ottamaan tilapäisluottoa maksuvalmiuden turvaamiseksi vuoden 2019 aikana 10 miljoonan euron määrään asti. Lainanottovaltuus sisältää myös konsernitilin käyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille.

Vuodelle 2018 valtuusto on myöntänyt talousarvion yhteydessä kaupunginhallitukselle oikeuden ottaa tilapäisluottoa 10 miljoonaa euroa.

Maksuvalmius ja rahastot

Maksuvalmiuden odotetaan vuonna 2019 pysyvän suhteellisen vakaana. Maksuvalmiuden kehitys kytkeytyy pääasiassa investointien käynnistymiseen sekä tulojen kertymiseen suunnitellusti.

Talousarviossa ei ole maksuvalmiutta tukevia rahastosiirtoja.

4.3. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

Raision tavoite on jatkaa vahvan konserniohjauksen politiikkaa.

Tilinpäätöksen 2017 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 18,8 miljoonaa, lainamäärä 3 644 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 55,6 %.

Kaupungin merkittävillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitti on 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittävillä tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Kaupunginhallitus ohjaa hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöjä toimintavuoden aikana. Kaupunginhallitus raportoi hallintosäännön mukaisesti tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Konsernijaosto vastaa tytäryhteisöjen ja muiden jäsenyhteisöjen toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoi havainnoistaan tarvittaessa kaupunginhallitukselle.

Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan jäähalli) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt raportoivat konsernijohtolle toiminnan ja talouden toteutumisesta puolivuositain. Toinen raportointi tapahtuu kesän tilanteen valmistuttua ja toinen tilinpäätöksen valmistuttua. Konsernijohto tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen mm. toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä. Yhteisön edellytetään raportoivan konsernijaostolle huhtikuun loppuun mennessä riskienhallinnan käytännöistä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Konsernijaosto seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa. Tytär- ja osakkuusyhteisöistä on taulukko talousarviokirjan liitteenä.

Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

Raision Vesi Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus:

Yhtiön toimialana on vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen. Yhtiö harjoittaa puhtaan talousveden jakelua asiakkailleen ja jätevesien johtamista käsittelyyn jätevedenpuhdistamolle sekä vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamista ja ylläpitoa. Lisäksi yhtiön toimialaan kuuluvat vesihuoltoon liittyvät oheispalvelut.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2019:

Taksat eivät nouse. Talousveden laatu säilyy hyvänä ja täyttää viranomaisveloitteet. Yhtiön sopimukset, sitoumukset ja toimintatapa on päivitetty ja yhtiömuotoinen toimintatapa tuo tehokkuutta Raision vesihuoltoon. Päivitetään uudet toiminta-alueet ja selvitetään huleveteen liittyvät vastuuperiaatteet yhteistyössä kaupungin kanssa.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vesihuoltotoiminnan kehittämistä jatketaan. Nostetaan vesihuoltoyhtiön omaisuudenhallinnan tasoa kehittämällä kunnossapitojärjestelmää ja tehostetaan toimintaa ydintoimintojen prosessikuvausten päivittämisellä.

Laadulliset tavoitteet	TP2017	TA2018	TA2019
Jakeluun toimitettavan talousveden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksissa	0	0	0
Jakeluun toimitettavan talousveden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksissa	0	0	0
vedenjakelun keskeytys, (min)	10	alle 15	alle 15

Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TA2018	TA2019
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	3,19	3,19	3,19
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,95	2,95	2,95
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	7,6	alle 10	alle 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	39,8	alle 40	alle 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	6 531	alle 1000	alle 1000
Henkilöstömäärä 31.12.	8,5	10,5	10,5
Liittymähinnat (OKT):			
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 960	4 960	4 960
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	6 200	6 200
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 240

Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TA2018	TA2019
Liikevaihto (M€)	8,5	8,5	8,9
Liikevoitto (M€)	1,7	1,7	1,3
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiiirtoja ja veroja (M€)	1,1	1,2	1,2
Nettoinvestoinnit (M€)	1,5	2,7	2,1
Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	0,5	0,5

Vakavaraisuus	TP2017	TA2018	TA2019
Velan määrä (M€)			
- lainat kaupungilta	32,9	31,8	30,6
Omavaraisuusaste, %	6,6	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	1075	< 1075	< 1075

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vesiyhtiö jatkaa vuonna 2019 toiminnan kehittämistä. Olennaisimmat tavoitteet vuodelle 2019 on toiminta-alueiden päivittäminen ja huleveteen liittyvien vastuuperiaatteiden selvittäminen yhteistyössä kaupungin kanssa.

Vesiyhtiö on pystynyt hillitsemään kulujen kasvua tehostamalla palveluprosesseja, nostanut vesihuoltoyhtiön omaisuudenhallinnan tasoa kehittämällä kunnossapitojärjestelmää sekä kehittämällä kaukovalvontajärjestelmää. Vesiyhtiössä jatketaan vuonna 2019 myös sähköisten asiakasprosessien kehittämistä.

Vesiyhtiö saa tuloja taksojen lisäksi liittymismaksuista, palveluhinnaston mukaisista tuloista, veden välittämisestä sekä kuntayhtymän verkoston kunnossapidosta. Taksarakennetta ei pystytä pysyvästi alentamaan ilman pitkäjänteisiä tulojen lisäyksiä tai kustannusten säästöjä. Vuodelle 2019 esitetään taksojen ja muiden maksujen perusteiden pysymistä ennallaan.

Toistaiseksi perittävät taksat on pystytty pitämään ennallaan huolimatta yleisestä kustannustason noususta, koska säästöjä on pystytty saavuttamaan muita toimintoja tehostamalla. Tulevaisuudessa yleisen kustannustason nousu tekee kuitenkin taksojen nykytasossa pitämisen haastavaksi, ellei kustannusrakennetta pystytä muuttamaan pysyvästi.

Vesihuoltoverkostoa tulisi saneerata nykyistä enemmän. Hankkeet tehdään yhteistyössä kaupungin kanssa, jolloin saneerauskohteisiin vaikuttaa myös katujen kunto sekä myönnettävät määrärahat. Investointitaso vuodelle 2019 on 2,1 miljoonaa euroa. Vesiyhtiön investointiohjelmassa vuodelle 2019 ei ole varauduttu E18 investointiin. Taksoja tarkasteltaessa huomioon tulee ottaa myös investointien taso ja maksuvalmiuden turvaaminen.

Vesiyhtiön tulee neuvotella vuoden 2019 aikana kaupungin kanssa luottosopimukseen liittyvistä korkojen tarkistamisesta.

Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 % (RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy 100 %)

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisvaihtoehtoja Raisiossa.

Tavoitteet vuodelle 2019:

Asuntojen käyttöaste pysyy hyvänä tai paranee. Yhtiön talous on tasapainossa ja vuokrataso on kohtuullinen. Päätökset asuntokannan laajentamiseksi tehdään.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Asumisen laatuun tähtäävät parannukset, energiatehokkuus ja peruskorjausvelan vähentäminen. Kirjokallion alueen matalaenergiahanke käynnistyy vuoden 2018 aikana ja jatkuu vuonna 2019.

KH: Yhtiön tulee tehdä suunnitelma kannattamattomien ja/tai huonon täyttöasteen kohteiden luopumisesta ja/tai muuttamisesta.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
Käyttöaste, %	91,5	90,0	91	92
Vaihtuvuus, %	16,4	27,7	25,8	33,2
keskivuokra / m ²	11,1	11,4	11,7	11,7
Kaupungin vuokraamat tukiasunnot	77	80	84	80

Taloudelliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
Liikevaihto (M€)	5,7	6,1	6,4	6,5
Liikevoitto (M€)	1,0	1,0	1,8	1,5
Tilikauden voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	0,7	0,7	1,5	1,2

Vakavaraisuus	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
Velan määrä (M€)				
- laina rahoituslaitoksilta	17,0	15,6	14,1	13,7
- lainat kaupungilta	0	0	0	0,72

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Osallistutaan Petäsmäen Kirjokallion alueella toteutettavaan matalaenergiahankkeeseen. Raision Vuokra-asunnot Oy pyrkii monipuolistamaan asuntotarjontaa mm. hankkimalla pieniä yksittäisiä asuntoja. Toimintavuoden aikana jatketaan suunnittelua myös suuremman asuntokohteen toteuttamiseksi.

Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli

Omistus: Raision kaupunki 50 %, Raision Nuorisokiekko ry (RNK) 33 %, Skating Team Raisio STR 17 %

Toiminta-ajatus:

Jäähalliyhtiö tuottaa jäähallipalveluja ylläpitämällä kahta jäähallia Kerttulan Liikuntakeskuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2019:

Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti. Yhtiö päättää pidemmän ajan hallinnollisista järjestelyistä.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuoden 2019 aikana tehdään emolle suunnitelma pitkä aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista edellytyksistä sekä tulevien vuosien investoinneista.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
Käyttäjämäärä / vuosi	124 600	97 413	100 000	115 000
Jääajan myynti, käyttöaste %	76,44	60,4	65,0	70,0
Taloudelliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
Liikevaihto (M€)	0,5	0,5	0,4	0,4
Liikevoitto (M€)	0,1	0,1	0,03	0,1
Tilikauden voitto/tappio ennen tp-siirtoja ja veroja (M€)	0,1	0,1	0	0
Vakavaraisuus	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
Velan määrä (M€)	2,44	1,99	1,83	1,71
Omavaraisuusaste, %	13,2	17,3	14,5	> 14,5
Nettovelkaantumisaste, %	628	463	520	< 520

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

- Jäähallin tekniikan asteittaisen uusimisen suunnittelu aloitetaan vuoden 2019 aikana. Vuoden 2018 aikana on tullut muutama merkittävä käyttökatos, johtuen kylmälaitteiden tekniikan rikkoontumisesta. Tulevaisuudessa jäähallin käyttövarmuutta tulee parantaa nykyisestä.
- Toiminnan organisointia tarkennetaan yhdessä yhtiön osakkaina olevien seurojen kanssa. Osakassopimuksen mukaista toiminnan organisointia päivitetään jäähallin käyttäjien tarpeiden mukaisesti.
- Jäähallin käyttöastetta pyritään jatkossa nostamaan ja tavoitteena on pitää jäähallin käyttöaste tulevaisuudessa yli 70 % tasolla.
- Jäähallin lainojen siirrosta kaupungille tehty valtuuston päätös lokakuussa 2018. Jäähallin rahoituksen ja tilien hoidosta jatkosta sovitaan tarkemmin kaupungin konsernihallinnon kanssa.

4.4. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2019

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Uuden kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen.

Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategias-
assa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernihallinnon henkilö, jonka tehtävänkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti sekä tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden keskuksen talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskuksia tarpeen mukaan.

4.5. Rasion kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta.

Rasion kaupungin tilivelvollisiksi määritellään seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- keskusten johtajat
- keskusten talouspäälliköt
- johtosäännöissä kunkin keskuksen tulosaluejohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

4.6. Riskienarviointi ja -hallinta

Riskienarviointi ja -hallinta koostuu kokonaisuudesta, jossa arvioidaan sekä kokonaistaloudellista että toiminnallista riskiä. Oleellista riskien hallinnan kannalta on varautuminen ennalta erilaisiin riskitekijöihin. Riskienhallinta on osa päivittäistä johtamistyötä, valvontaa ja toiminnan ohjaamista.

Taloudelliset riskit

- Omaisuuden tuhoutuminen tai sen arvonmenetys
- Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle
- Sopimusriskit
- Rahoitusriskit

Taloudellisilta riskeiltä suojaudutaan muun muassa riittävin vakuutuksin sekä suorittamalla sisäistä valvontaa. Omaisuuden arvo pyritään säilyttämään pitämällä korjausvelka mahdollisimman pienenä. Sopimuksia tehtäessä käytetään juridista apua ja sopimusten vaikutukset tulevaisuuteen pyritään huomioimaan ja varmistamaan. Kaikki ulkopuolisten kanssa tehdyt sopimukset mukaan lukien tytäryhteisöt tulee laatia kirjallisina. Merkittävälle lainoille tai takauksille määritetään riittävät vastavakuudet ja mahdollisuuksien mukaan takausprovisiot siten kuin laki tai kaupungin omat periaatepäätökset edellyttävät. Kaupunginvaltuusto päättää lainojen suojauksien periaatteista.

Työn tekemiseen liittyvät riskit

- Työtapaturmat
- Henkinen kuormittuminen
- Avainhenkilöriski

Työturvallisuuteen ja työsuojeluun panostetaan. Kaikki työtapaturmat läpikäydään ja pyritään ennalta estämään. Työpaikkaselvityksin ja kyselyin varmistetaan, etteivät henkisen kuormituksen riskit aiheuttaisi sairauslomia. Varhaisella puuttumisella sekä ylläpitämällä ja parantamalla työhyvinvointia ennaltaehkäistään riskien kumuloitumista. Avainhenkilöt pyritään tunnistamaan ja mahdollisuuksien mukaan varmistetaan osaamisen siirtäminen poislähtötilanteissa. Lisäksi varmistetaan työhön liittyvien dokumenttien ja toiminnassa tarpeellisten asiakirjojen arkistointi asianmukaisesti.

Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Kaupungilla on ajantasainen valmisuunnitelma, jossa tunnistetaan merkittävimmät kuntalaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat uhat. Varautumissuunnitelmassa vastuutetaan toiminnot erilaisissa häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä. Merkittävistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan ja tehdään yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa.

Tytäryhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Kaupunki pyytää toimintavuoden aikana tytäryhteisöiltä selvityksen niiden riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Konsernitasolla varmistetaan, että omaisuus- ja henkilövakuutukset ovat kunnossa ja taso on riittävä. Konserniohje uudistetaan.

5. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

5.1. Yhteenveto keskusten luvuista

ULKOISET MENOT JA TULOT

Vuodet 2017-2019 lautakunnittain	TP2017			TAM2018			TA2019			TA2019		
	lautakunnat			lautakunnat			lautakunnat			Valtuusto		
	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto
Konsernihallinto	-5 607 649	2 536 123	-3 071 526	-5 600 578	3 161 520	-2 439 058	-6 711 901	3 251 903	-3 459 998	-6 455 526	3 251 903	-3 203 623
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-95 725 299	26 626 111	-69 099 188	-100 209 733	27 697 586	-72 512 147	-102 016 769	26 148 082	-75 868 687	-100 824 973	26 148 082	-74 676 891
Sivistyslautakunta	-29 408 436	2 944 215	-26 464 220	-30 810 812	2 792 341	-28 018 471	-31 794 769	2 187 319	-29 607 450	-31 713 901	2 287 319	-29 426 582
Vapaa-aikalautakunta	-3 596 022	1 093 063	-2 502 959	-3 661 748	1 142 262	-2 519 486	-3 636 181	910 136	-2 726 045	-3 598 874	910 136	-2 688 738
Ympäristölautakunta	-1 139 818	820 114	-319 703	-1 282 929	765 578	-517 351	-1 254 051	667 500	-586 551	-1 230 267	687 500	-542 767
Tekninen lautakunta	-23 244 101	5 693 128	-17 550 973	-24 482 765	5 397 308	-19 085 457	-25 082 086	5 314 931	-19 767 155	-25 071 049	5 489 931	-19 581 118
Koko kaupunki	-158 721 323	39 712 755	-119 008 569	-166 048 565	40 956 595	-125 091 970	-170 495 757	38 479 871	-132 015 886	-168 894 590	38 774 871	-130 119 719

5.2. Raisen kaupungin verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Kuntalain mukaan valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

VEROPROSENTIT	2015	2016	2017	2018	TA2019	TS2020	TS2021
Tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Kiinteistöveroprosentit							
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
muut asuinrakennukset	0,80	0,80	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
voimalaitokset	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
yleishyödylliset yhdistykset	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Raisen kaupungin tuloveroprosentti vuoden 2019 talousarvion laadinnassa on 19,75 ja kiinteistöverotuotot on arvioitu nykyisten kiinteistöveroprosenttien mukaan.

Tämän hetkisen verotuloennusteen mukaan vuonna 2018 verotulot toteutuisivat 99,0 miljoonan euron suuruisina. Veroennuste alittaa vuoden 2018 talousarvion 1,0 miljoonaa euroa. Kunnallisverotuottojen laskuun vuonna 2018 on vaikuttanut arvioitua suurempi veronpalautusten määrä, ennakoitua pienempi maksuunpantava kunnallisverojen määrä ja tästä johtuva kuntien jako-osuusoikaisu vuosille 2017 ja 2018. Ennakkotietojen mukaan pääomaverotulot olisivat myös kasvaneet odotettua paremmin verovuonna 2017, joiden vaikutukset näkyvät vuonna 2018. Henkilöasiakkaiden veronpalautukset ovat vuonna 2018 poikkeuksellisen suuret ja suurin yksittäinen tekijä alentuneisiin kunnallisverokertymiin kuluvana vuonna.

Maan hallitus on linjannut talousarvioesityksessä keventävänsä ansiotuloverotusta vuonna 2019. Suurin yksittäinen muutos on ansiotasoindeksiin tarkistus, joka vähentää kunnallisveron tuottoa noin 154 miljoonalla eurolla. Muut veroperustemuutokset kohdistettiin kunnallisverotuksen perusvähennykseen (-54 miljoonaa euroa), työtulovähennykseen (-19 miljoonaa euroa) sekä eläketulovähennykseen (-7 miljoonaa euroa). Kunnallisveron tuottoa parantava veroperustemuutos on asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen (+13 miljoonaa euroa). Muutosten arvioidaan kokonaisuutena alentavan kunnallisveroa yhteensä 223 miljoonalla eurolla. Edellä mainitut päätösperusteiset veromuutokset yhteensä alentavat kuntien verotuloja, mutta kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Valtionosuuslaskennassa Raisen osuudeksi on arvioitu noin 1,0 miljoonaa euroa vuodelle 2019.

Kunnallisverotuotot kasvavat ennusteen mukaan merkittävästi vuodelle 2019. Kunnallisverossa on kuluvana ja ensi vuonna havaittavissa ns. rytmihäiriöitä. Tämä tarkoittaa, että maksuunpantava kunnallisvero ei vastaa kuluvan vuoden tilityksiä. Syyt voimakkaaseen kasvuun on mainittu rytmihäiriö sekä suuret ennakonpalautukset minkä johdosta vuoden 2018 kunnallisverokertymätaso jää alhaiseksi. Myös jäännösverot selittävät osan muutoksesta, koska vuoden 2018 jäännösverot kertyvät kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä vuoden 2019 aikana. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentuminen ja parantunut työllisyys-tilanne nostaa kunnallisverotuottoja vuonna 2019.

Kuluvan vuoden yhteisöveroennuste on laskenut. Viime vuonna yhteisöverokertymää nosti kertaluonteisesti merkittävä verovuoteen 2016 liittyvä täydennysmaksu, josta kuntien osuus oli yli 200 miljoonaa euroa. Yksittäistapauksella on merkittäviä vaikutuksia seuraavien vuosien kunnittaisiin jako-osuuksiin. Vuodelle 2019 on ennustettu jopa 10,9 prosentin yhteisöverotuottojen kasvua, johtuen toimintaylijäämän hyvistä ennusteluvuista. Huomioon tulee kuitenkin ottaa, että yritysten tulokehitys ei täysin seuraa toimintaylijäämän muutoksia ja alueellisia vaikutuksia on euromääräisesti vaikea ennustaa.

Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron vaihteluväli on vuodelle 2018 0,41–0,90 prosenttia. Vuodelle 2019 vaihteluväliä muutetaan nostamalla ylärajaa 1,0 prosenttiin. Muut kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajat pysyvät lainsäädännössä ennallaan. Talousarvio 2019 on laadittu niin, että kiinteistöveroprosentit pidetään ennallaan vuonna 2019. Näin ollen kiinteistöverotuoton oletetaan pysyvän vuonna 2019 noin kuluvan vuoden toteuman tasolla eli kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 7,6 miljoonaa euroa.

Raision verotulojen ennustetaan kasvavan vuonna 2019 5,0 miljoonaa euroa eli 5,1 % verrattuna vuoden 2018 arvioituun toteumaan. Arvion mukaan kunnallisverotulot nousevat 5,1 %, yhteisöverotulot kasvavat 10,9 % ja kiinteistöverotulot pysyvät lähes ennallaan. Yhteensä verotuottoja vuodelle 2019 arvioidaan kertyvän 104,0 miljoonaa euroa ja kasvua vuoden 2018 talousarvioon on 4,0 % eli 4,0 miljoonaa euroa. Verotulot on arvioitu Kuntaliiton arvioiden mukaisina tuloveroprosentilla 19,75.

Kuntaliiton verotuloennusteiden mukaan vuoden 2019 verotulot kasvavat vauhdilla ja seuraaville taloussuunnitelmavuosille on ennustettu myös suurta kasvua. Kasvuun on suhtauduttava varauksellisesti ja ennusteet tulee päivittää vastaamaan todellisuutta seuraavien vuosien osalta, kun hallitusohjelman verolinjaukset ovat paremmin tiedossa.

Verotulot 1000 €	TP2015	TP2016	TP2017	TA2018	EN2018	TA2019	TS2020	TS2021
Kunnallisvero	84 900	85 391	85 963	86 449	85 801	90 198	93 294	96 584
muutos%	0,9 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %	-0,7 %	5,1 %	3,4 %	3,5 %
Yhteisövero	5 898	5 042	5 902	5 929	5 567	6 175	6 357	6 570
Muutos%	13,6 %	-14,5 %	17,1 %	0,5 %	-6,1 %	10,9 %	3,0 %	3,4 %
Kiinteistövero	7 496	7 697	7 710	7 628	7 630	7 630	7 630	7 630
Muutos%	1,6 %	2,7 %	0,2 %	-1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	98 294	98 130	99 576	100 006	98 998	104 002	107 281	110 784
Muutos%	1,6 %	-0,5 %	1,5 %	0,4 %	-1,0 %	5,1 %	3,2 %	3,3 %

5.3. Raision kaupungin valtionosuudet

Valtionosuuslaskennassa vaikuttavat useat eri tekijät, mutta näistä merkittävimmät vaikutukset vuonna 2019 johtuvat kustannustenjaon tarkistuksesta, kilpailukyky sopimuksesta ja valtionosuuden kautta kunnille maksettavista veromenetysten kompensatioista sekä indeksijäädytyksestä.

Valtionosuuslaskentaan tehdään lisäyksiä ja vähennyksiä, joista merkittävimpiä lisäyksiä on veromenetysten kompensoiminen. Veromenetysten kompensatiot ovat Raisiolle vuosina 2010–2019 yhteensä 8,0 miljoonaa euroa, joista vuoden 2019 kompensatio on 1,0 miljoonaa euroa. Raision osalta merkittävimmät vähennykset vuodelle 2019 ovat kilpailukyky sopimukseen liittyvä noin 2,2 miljoonan euron vähennys. Perus-

toimeentulotuen siirtäminen Kelalle ja siihen liittyvä valtionosuusvähennys on 1,3 miljoonaa euroa vuodelle 2019.

Raision kaupungin valtionosuusarvio vuodelle 2019 on 27,0 miljoonaa euroa. Arvion mukaan valtionosuudet eivät kokonaisuutena kasva vaan pysyvät noin vuoden 2018 tasolla huolimatta veroperustemuutosten kompensoimisesta. Arviossa ei ole opetus- ja kulttuuriministeriön osalta käytössä kuntakohtaista arviota, vaan arviona on kuluvan vuoden tason säilyminen.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton laskelmien mukaisina ja lopulliset päätökset saadaan vasta loppuvuodesta.

Valtionosuudet 1000 €	TP2015	TP2016	TP2017	TA2018	P2018	TA2019	TS2020	TS2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	31 825	33 855	30 694	29 195	29 668	29 742	29 147	28 564
verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-367	-432	-342	-202	-234	-298	-298	-298
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-3 070	-2 998	-2 274	-2 180	-2 417	-2 417	-2 417	-2 417
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0	0	0
Valtionosuudet yhteensä	28 388	30 425	28 077	26 813	27 018	27 027	26 432	25 849
Muutos %	1,0 %	-0,6 %	-0,3 %	-4,5 %	0,8 %	0,0 %	-2,2 %	-2,2 %

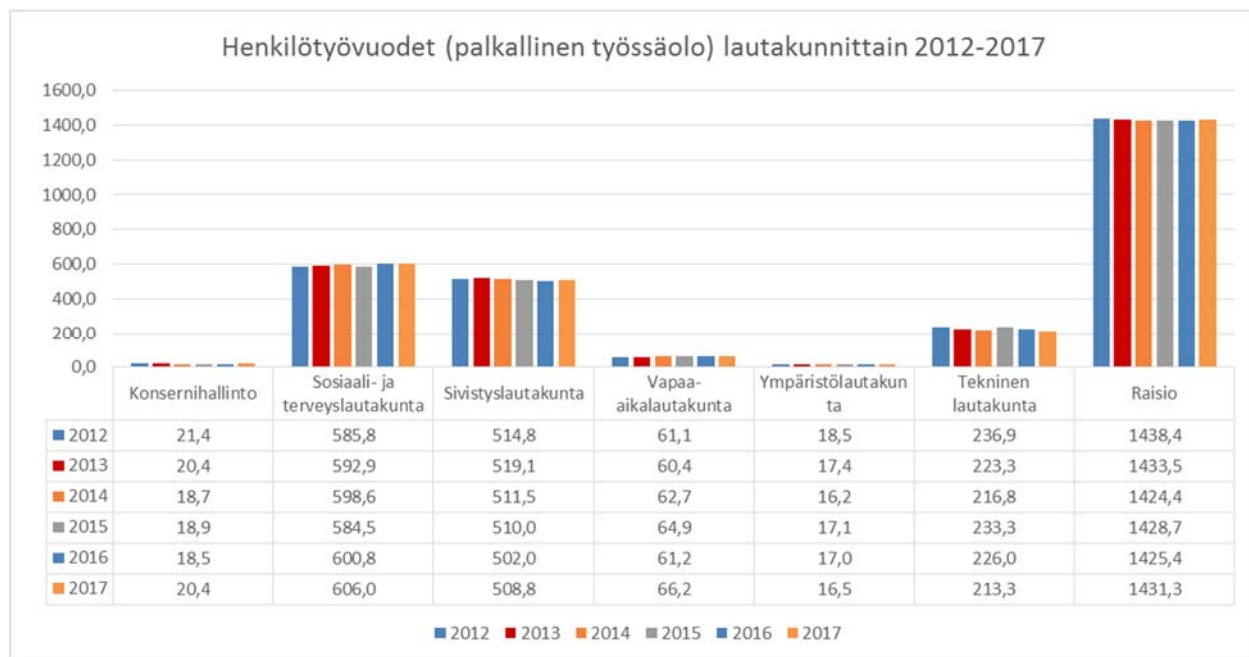
5.4. Henkilöstö

Henkilöstön kokonaismäärää seurataan vuosittain lautakunnittain tehtyinä henkilötyövuosina. Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo – ja poissaolopäivät.

Raision kaupungin henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuonna 2017 oli 1 431,3. Työvoiman määrä kasvoi 5,9 henkilötyövuotta edelliseen vuoteen verrattuna. Konsernihallinnon työvoima kasvoi 2 htv, sosiaali- ja terveyslautakunnan työvoima kasvoi 5,3 htv, sivistyslautakunnan työvoima kasvoi 6,9 htv, vapaa-aikalautakunnan työvoima kasvoi 5 htv, ympäristölautakunnan htv väheni 0,5 ja teknisen lautakunnan työvoima väheni 12,7 htv vuoteen 2016 verrattuna.

Organisaatiomuutokset vaikuttivat henkilömäärän ja henkilötyövuosien kehitykseen sekä kaupunkitasolla että keskuksissa. Teknisen keskuksen vesihuoltopalvelut yhtiöitettiin Raision Vesi Oy:ksi ja yhtiöitymisen myötä yhtiöön siirtyi yhdeksän Raision kaupungin vakituista työntekijää. Nuoret Kotkat ry:stä siirtyi Raision kaupungin sivistyslautakunnan alaisuuteen 16 työntekijää. Kaupungin sisällä kirjanpito- ja palvelut siirtyi teknisestä keskuksella konsernihallintoon. Ilman organisaatiomuutoksia htv muutos keskuksittain ja kaupunkitasolla olisi ollut seuraava: Raision kaupunki +5,2, konsernihallinto -2,5, sosiaali- ja terveyskeskus +5,3, sivistyskeskus +3,3 ja tekninen keskus -0,9.

Viiden vuoden tarkastelujaksolla (2013–2017) kaupunkitasoinen henkilötyövuosien määrä on pysynyt lähes samana (muutos -2 htv, -0,01 %)

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.2.2018–31.3.2020. Vuonna 2018 palkkoihin kohdistui 1.5.2018 yleiskorotus, joka vaihteli sopimusaloittain välillä 1,16 – 1,48 %. Joihinkin sopimuksiin sisältyi myös tekstimuutoksia, joilla on pieniä kustannusvaikutuksia. Työvoimakustannukset nousevat vuonna 2018 näiden korotusten johdosta kunta-alalla 0,86 %. Lisäksi tammikuussa 2019 maksettavan erillisen kertaerän kustannusvaikutus kohdennetaan vuoteen 2018. Erän kustannusvaikutus on keskimäärin 0,67 %.

Vuodelle 2019 ajoittuu sekä yleiskorotus että paikallisesti neuvoteltava järjestelyerä. Näiden työvoimakustannuksia nostava vaikutus on keskimäärin 2,36 %. Vuonna 2019 valtakunnallisen kilpailukykysojimuksen mukaisesti lomarahoja leikataan 30 % kuntien työntekijöiltä ja leikkaus päättyy vuonna 2020, mutta lomarahaleikkauksen päättymisen kustannusvaikutus kohdistuu 75 % vuoteen 2019. Vuoden 2019 henkilöstökustannuksiin vaikuttaa myös työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen 0,55 prosenttiyksikköä vuoteen 2018 verrattuna.

Palkankorotusten suuruus vuodelle 2019 on laskettu olevan keskimäärin noin 2,36 %. Talousarvion laadinnassa palkankorotukset ovat arviolta noin 1,6 miljoonaa euroa arvioituna vuoden 2018 henkilömäärän tasossa. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alennuksen vaikutus noin 0,3 miljoonaa euroa ja lomarahaleikkauksen päättymisen vaikutus noin 0,6 miljoonaa euroa eli yhteensä noin 1,9 miljoonaa euroa.

Talousarviossa 2019 henkilöstökustannukset nousevat vuodelle 2019 yhteensä 0,4 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2018 muutettuun talousarvioon. Henkilöstökustannukset sisältävät edellä mainittujen muutosten vaikutukset noin 1,9 miljoonaa euroa. Henkilöstökustannusten väheneminen johtuu mm. toiminnallisista muutoksista. Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan budjetista poistuu vuonna 2019 Lape-hanke 1,0 miljoonaa euroa ja työterveyshuollon kustannukset, näillä muutoksilla on merkittävä alentava vaikutus henkilöstökustannuksiin.

Henkilöstökustannukset 1000 €	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TAM2018	TA2019
Palkat ja palkkiot	51 163	51 505	52 182	51 508	55 021	56 001
Muutos%	0,3 %	0,7 %	1,3 %	-0,9 %	6,8 %	1,8 %
Eläkekulut	12 860	12 894	12 465	11 837	12 362	12 713
Muut henkilösivukulut	2 834	2 958	3 095	2 569	2 344	1 884
Henkilöstökulut yhteensä	66 857	67 357	67 742	65 913	69 727	70 598
Muutos%	0,2 %	0,7 %	0,6 %	-2,8 %	5,8 %	1,2 %

5.5. Tuloslaskelma

	TP2017	TAM2018	TA2019/LTK	TA2019/KV	TA2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatulot	39 713	40 957	38 479 871	38 774 871	40 893	43 014
Myyntitulot	22 651	23 576	22 344 666	22 344 666	23 045	24 045
Maksutulot	8 215	8 061	7 592 015	7 712 015	8 412	8 912
Tuet ja avustukset	2 408	2 550	1 659 084	1 659 084	1 659	1 659
Vuokratuotot	5 676	5 641	5 755 920	5 930 920	6 050	6 171
Muut toimintatulot	762	1 128	1 128 186	1 128 186	1 728	2 228
Toimintamenot	-158 721	-166 049	-170 495 757	-168 894 590	-170 684	-173 213
Henkilöstömenot	-65 913	-69 727	-70 531 624	-70 597 957	-71 290	-72 502
Palvelujen ostot	-71 911	-74 310	-76 526 711	-76 244 211	-77 492	-78 809
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 250	-10 007	-10 303 121	-10 153 121	-10 203	-10 203
Avustukset	-7 221	-7 597	-7 384 600	-7 384 600	-7 385	-7 385
Vuokrat	-3 856	-3 913	-4 270 360	-4 235 360	-4 235	-4 235
Muut toimintamenot	-570	-495	-1 479 341	-279 341	-79	-79
Toimintakate	-119 009	-125 092	-132 015 886	-130 119 719	-129 791	-130 199
Verotulot	99 576	100 006	104 164 000	104 002 000	107 281	110 784
Valtionosuudet	28 077	26 813	27 026 933	27 026 933	26 432	25 849
Rahoitustulot ja -menot	689	745	948 000	1 148 000	1 148	1 148
Korkotulot	616	615	628 000	628 000	628	628
Muut rahoitustulot	971	930	930 000	1 130 000	1 130	1 130
Korkomenot	-887	-800	-610 000	-610 000	-610	-610
Muut rahoitusmenot	-11	0	0	0	0	0
Vuosikate	9 334	2 472	123 047	2 057 214	5 070	7 582
Poistot ja arvonalentumiset	-7 176	-7 379	-7 357 679	-7 357 679	-7 358	-7 358
Satunnaiset erät	0	0	0	500 000	0	0
Tilikauden tulos	2 158	-4 907	-7 234 632	-4 800 465	-2 287	224
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0	0	203	203	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 158	-4 907	-7 234 429	-4 800 262	-2 287	225

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-30 493 884	-22 651 403	-23 575 965	-22 344 666	-22 344 666	-22 344 666
Maksutuotot	-8 150 274	-8 214 834	-8 061 299	-7 592 015	-7 712 015	-7 712 015
Tuet ja avustukset	-4 045 987	-2 407 862	-2 310 216	-1 659 084	-1 659 084	-1 659 084
Vuokratuotot	-5 682 829	-5 676 374	-5 640 887	-5 755 920	-5 930 920	-5 930 920
Muut toimintatuotot	-659 860	-762 288	-1 128 186	-1 128 186	-1 128 186	-1 128 186
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-49 032 834	-39 712 761	-40 716 553	-38 479 871	-38 774 871	-38 774 871
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	51 203 216	51 507 782	54 126 378	55 693 752	56 000 693	56 000 693
Eläkekulut	12 607 889	11 836 839	12 192 374	12 657 037	12 712 823	12 712 823
Muut henkilösivukulut	3 437 720	2 568 877	2 332 903	2 180 835	1 884 441	1 884 441
Henkilöstökulut yhteensä	67 248 825	65 913 498	68 651 655	70 531 624	70 597 957	70 597 957
Palvelujen ostot	73 955 877	71 910 525	75 085 443	76 526 711	76 194 211	76 244 211
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 239 617	9 250 378	9 349 482	10 303 121	10 203 121	10 153 121
Avustukset	11 920 457	7 221 480	7 596 500	7 384 600	7 384 600	7 384 600
Vuokrat	3 696 041	3 855 581	3 953 205	4 270 360	4 235 360	4 235 360
Muut toimintakulut	915 798	569 887	-14 806	1 479 341	79 341	279 341
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	168 976 615	158 721 349	164 621 479	170 495 757	168 694 590	168 894 590
TOIMINTAKATE	119 943 781	119 008 588	123 904 926	132 015 886	129 919 719	130 119 719
Verotulot	-98 130 154	-99 575 669	-100 006 000	-104 164 000	-104 002 000	-104 002 000
Valtionosuudet	-30 424 557	-28 077 471	-26 813 278	-27 026 933	-27 026 933	-27 026 933
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-145 571	-616 334	-615 000	-628 000	-628 000	-628 000
Muut rahoitustuotot	-1 068 824	-971 039	-930 000	-930 000	-1 130 000	-1 130 000
Korkokulut	959 863	886 888	800 000	610 000	610 000	610 000
Muut rahoituskulut	283 772	11 398				
VUOSIKATE	-8 581 690	-9 333 639	-3 659 352	-123 047	-2 257 214	-2 057 214
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	8 648 642	7 175 816	7 518 150	7 357 679	7 357 679	7 357 679
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	-16 585 278				-500 000	-500 000
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-16 518 326	-2 157 823	3 858 798	7 234 632	4 600 465	4 800 465
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-6 799	-203	-203	-203	-203	-203
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-16 525 125	-2 158 026	3 858 595	7 234 429	4 600 262	4 800 262

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TUOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-39 657 372	-31 686 277	-32 205 035	-31 584 846	-30 829 377	-30 829 377
Maksutuotot	-8 459 200	-8 483 797	-8 332 033	-7 717 815	-7 837 815	-7 837 815
Tuet ja avustukset	-4 045 987	-2 407 862	-2 310 216	-1 659 084	-1 659 084	-1 659 084
Vuokratuotot	-18 219 344	-18 560 783	-18 997 146	-19 658 599	-19 692 439	-19 692 439
Muut toimintatuotot	-663 195	-765 902	-1 128 186	-1 128 186	-1 128 186	-1 128 186
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-71 045 098	-61 904 621	-62 972 616	-61 748 530	-61 146 901	-61 146 901
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	51 203 216	51 507 782	54 126 378	55 693 752	56 000 693	56 000 693
Eläkekulut	12 607 889	11 836 839	12 192 374	12 657 037	12 712 823	12 712 823
Muut henkilösivukulut	3 437 720	2 568 877	2 332 903	2 180 835	1 884 441	1 884 441
Henkilöstökulut yhteensä	67 248 825	65 913 498	68 651 655	70 531 624	70 597 957	70 597 957
Palvelujen ostot	83 389 120	81 179 492	83 955 247	85 863 691	84 775 722	84 825 722
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 282 061	9 288 874	9 379 482	10 332 121	10 232 121	10 182 121
Avustukset	11 920 457	7 221 480	7 596 500	7 384 600	7 384 600	7 384 600
Vuokrat	16 232 553	16 739 991	17 309 464	18 173 039	17 996 879	17 996 879
Muut toimintakulut	915 848	569 887	-14 806	1 479 341	79 341	279 341
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	190 988 864	180 913 222	186 877 542	193 764 416	191 066 620	191 266 620
TOIMINTAKATE	119 943 766	119 008 601	123 904 926	132 015 886	129 919 719	130 119 719
Verotulot	-98 130 154	-99 575 669	-100 006 000	-104 164 000	-104 002 000	-104 002 000
Valtionosuudet	-30 424 557	-28 077 471	-26 813 278	-27 026 933	-27 026 933	-27 026 933
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-145 571	-616 334	-615 000	-628 000	-628 000	-628 000
Muut rahoitustuotot	-1 068 824	-971 039	-930 000	-930 000	-1 130 000	-1 130 000
Korkokulut	959 863	886 888	800 000	610 000	610 000	610 000
Muut rahoituskulut	283 772	11 398				
VUOSIKATE	-8 581 705	-9 333 626	-3 659 352	-123 047	-2 257 214	-2 057 214
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	8 648 642	7 175 816	7 518 150	7 357 679	7 357 679	7 357 679
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	-16 585 278				-500 000	-500 000
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-16 518 341	-2 157 810	3 858 798	7 234 632	4 600 465	4 800 465
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-6 799	-203	-203	-203	-203	-203
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-16 525 140	-2 158 013	3 858 595	7 234 429	4 600 262	4 800 262

Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot TP 2017	Myynnit TP 2017	Ostot TA 2018	Myynnit TA 2018	Ostot TA 2019	Myynnit TA 2019
1 <u>Konsernihallinto</u>	1 391 761	1 027 429	1 355 241	1 017 247	666 764	1 006 456
110 Konsernihallinto	1 391 761	1 027 429	1 355 241	1 017 247	666 764	1 006 456
Maksuliikenne- ja rahoituspalvelut		167 680		151 181		146 044
Kirjanpito- ja tilitoiminta		271 932		224 914		255 462
Henkilöstöhallinnon palvelut		186 869		183 927		181 624
Työterveyspalvelut		321 720		380 540		348 995
Työsuojelupalvelut		79 228		76 685		74 331
2 <u>Sosiaali- ja terveystalautakunta</u>	5 498 876	813 467	5 646 120	758 000	5 922 196	111 000
210 Hallintopalvelut	116 954	2 964	132 322	0	145 876	0
215 Erikoissairaanhoidon palvelut	0	0	254	0	232	0
220 Vastaanottopalvelut	901 608	0	893 555	0	892 481	0
225 Kuntoutuspalvelut	132 704	0	145 543	0	143 788	0
230 Suun terveydenhuolto	308 304	0	321 252	0	336 397	0
235 Työterveysshuolto	214 358	712 297	200 967	650 000	0	0
Työterveysshuolto		712 297		650 000		0
240 Perhepalvelut	207 528	0	210 874	0	213 044	0
245 Aikuissosiaalityö	283 618	0	318 421	0	237 214	0
250 Vammaispalvelut	585 914	0	617 566	0	555 533	0
255 Aikuisten psykososiaaliset palvelut	127 520	0	129 610	0	159 241	0
260 Hoito- ja hoivapalvelut	2 620 367	98 206	2 675 756	108 000	3 067 559	111 000
Palveluasuminen		98 206		108 000		111 000
270 Työllisyyspalvelut					170 831	
3 <u>Sivistyslautakunta</u>	9 124 125	51 678	9 101 850	52 190	9 256 394	36 810
310 Hallintopalvelut	47 153	0	47 622	0	49 673	0
315 Oppilashuolto	0	0	0	0	12 105	0
320 Lukio	877 078	20 240	905 343	20 400	867 193	20 000
Koulutilojen vuokrat		20 240		20 400		20 000
330 Perusopetus	5 365 551	27 365	5 383 135	31 790	5 257 411	16 810
Koulutilojen vuokrat		25 715		31 790		16 810
335 Raisio-opisto	65 777	168	65 735	0	63 522	0
340 Varhaiskasvatus	2 768 566	3 905	2 700 015	0	3 006 490	0
4 <u>Vapaa-aikalautakunta</u>	3 022 235	199 919	3 204 126	192 694	2 934 568	196 952
405 Vapaa-aikalautakunta	517	0	337	0	760	0
410 Kirjastopalvelut	351 466	0	335 833	0	337 126	0
420 Kulttuuripalvelut	197 957	7 332	218 595	15 300	200 021	8 000
Muun kulttuuritoiminnan vuokrat		7 332		15 300		8 000
430 Liikuntapalvelut	2 086 044	190 162	2 283 641	177 394	2 048 463	188 952
Sisäliikuntatilojen vuokrat		18 785		17 000		18 500
Ulkoliikuntapaikkojen vuokrat		22 260		12 460		22 000
Uimahallipalvelut		149 116		147 934		148 452
440 Nuorisopalvelut	386 251	2 426	365 720	0	348 198	0
5 <u>Ympäristö- ja rakennusvalvontalautakunta</u>	121 858	19 823	121 123	14 800	109 179	14 800
510 Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	121 858	19 823	121 123	14 800	109 179	14 800
Rakennusvalvontapalvelut		14 411		8 000		8 000
Ympäristönvalvontapalvelut		5 412		6 800		6 800
6 <u>Tekninen lautakunta</u>	3 033 004	20 079 542	2 827 603	20 221 132	3 482 929	21 006 012
610 Talous- ja hallintopalvelut	82 602	496 818	76 972	517 667	87 018	480 359
Palkkahallintopalvelut		351 701		356 426		332 394
Puhelinmaksut		71 090		64 534		53 022
Postimaksut		34 842		56 900		53 975
Työsuojelupalvelut		39 185		39 807		40 968
620 Tietohallintopalvelut	45 694	1 356 300	45 519	1 272 450	37 743	1 266 700
Tietohallintopalvelut		1 356 300		1 272 450		1 266 700
630 Tilapalvelut	1 435 704	15 984 132	1 366 314	16 378 276	1 744 106	16 996 017
Rakennusten vuokrat		11 963 610		12 448 734		12 875 703
Ruokapalvelut		4 020 522		3 929 542		4 120 314
640 Maankäyttöpalvelut	154 886	611 727	151 657	621 739	164 202	611 236
Kopiopalvelut		73 516		85 164		84 430
Maa- ja vesialueiden vuokrat		536 575		536 575		526 806
650 Kunnallistekniset palvelut	1 314 118	1 630 566	1 187 141	1 431 000	1 449 860	1 651 700
Joukkoliikenne		75 352		103 000		87 000
Kunnossapito ja hoito		122 000		128 000		122 000
Tuotanto ja logistiikka		1 388 663		1 170 000		1 413 700
Materiaalipalvelut		29 44 551		30 000		29 000
Yhteensä	22 191 859	22 191 859	22 256 063	22 256 063	22 372 030	22 372 030

5.6. Rahoituslaskelma

	TP2017	TAM2018	TA2019/LTK	TA2019/KV	TA2020	TS2021
	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	8 829	1 472	-876 953	1 057 214	4 070	6 582
Vuosikate	9 334	2 472	123 047	2 057 214	5 070	7 582
Satunnaiset erät	0	0	0	500 000	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-504	-1 000	-1 000 000	-1 500 000	-1 000	-1 000
Investointien rahavirta	-12 589	-10 524	-11 243 540	-9 613 540	-10 885	-10 215
Investointimenot	-13 911	-12 308	-12 748 540	-11 618 540	-12 390	-11 720
Rahoitusosuudet investointimenoihin	547	279	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	775	1 505	1 505 000	2 005 000	1 505	1 505
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 760	-9 052	-12 120 493	-8 556 326	-6 815	-3 633
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset (sitova erä)	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset (sitova erä)	7 799	9 052	12 120 493	8 556 326	6 815	3 633
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	9 876	14 521 815	10 957 648	9 216	6 034
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 701	-1 701	-2 401 322	-2 401 322	-2 401	-2 401
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 500	877	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 027	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	59	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-10	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-5 216	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	1 140	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	3 772	9 052	12 120 493	8 556 326	6 815	3 633
Rahavarojen muutos	12	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>						
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	<i>4 408</i>					
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	<i>4 396</i>					

5.7. Yhteenvedo investoinneista 2019-2021

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €							
	TP2016	TP2017	MTA2018	TA2019 LTK	TA2019 KV	TAS2020	TAS2021
Konsernihallinto	0	0	0	0	0	0	0
Sosiaali- ja terveystalokunta	194 489	323 340	292 375	312 540	312 540	0	0
Ympäristölaotakunta	0	0	0	0	0	0	0
Sivistyslaotakunta	276 928	185 986	23 000	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunta	68 889	89 691	77 000	240 000	225 000	0	0
Tekninen laotakunta	154 163	233 565	304 000	109 000	109 000	0	0
Seudullinen joukkoliikenne	9 286	69 555	45 000	42 000	42 000	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	703 755	902 137	741 375	703 540	688 540	0	0
Muut investoinnit:							
Maan hankinta							
Maan osto	676 900	1 310 069	600 000	2 500 000	2 500 000	2 000 000	600 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-314 093	-775 487	-1 505 000	-1 505 000	-1 505 000	-1 505 000	-1 505 000
netto	362 807	534 583	-905 000	995 000	995 000	495 000	-905 000
Satunnainen tulo					-500 000		
Osakkeet ja osuudet							
Menot	2 862	0	0	0	0	0	0
Osakkeiden myynti (luovutustulot)	0	0	0	0	0	0	0
Menot (vesiyhtiö)	2 500	1 997 500	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä	5 362	1 997 500	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunnan rakentamisinvestoinnit				675 000	440 000		
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	3 443 180	2 274 361	5 467 000	5 620 000	4 940 000	6 940 000	7 720 000
Talonrakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	2 217 206	7 327 396	5 350 000	3 100 000	2 900 000	3 350 000	3 300 000
Pihojen perusparannus	99 726	99 983	150 000	150 000	150 000	100 000	100 000
Investoinnit yhteensä	7 146 129	13 911 446	12 308 375	12 748 540	11 618 540	12 390 000	11 720 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-552 366	-1 322 487	-1 784 000	-1 505 000	-2 005 000	-1 505 000	-1 505 000
Nettoinvestoinnit	6 593 762	12 588 959	10 524 375	11 243 540	9 613 540	10 885 000	10 215 000

INVESTOINTIHANKKEET 2019-2023							
		1010 Kiinteä omaisuus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot		-505 000	-505 000	-505 000	-505 000		
Inv.menot		2 500 000	2 500 000	2 000 000	600 000		
Inv. netto		1 995 000	1 995 000	1 495 000	95 000		
		1020 Koha käyttöomaisuus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		42 000	42 000				
Inv. netto		42 000	42 000				
		1100 Sote käyttöomaisuus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		312 540	312 540				
Inv. netto		312 540	312 540				
		1600 Vala käyttöomaisuus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		240 000	225 000				
Inv. netto		240 000	225 000				
		1650 Vala Keskusurheilukentän peruskorj.					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		525 000	440 000				
Inv. netto		525 000	440 000				
		2000 Tela käyttöomaisuus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		20 000	20 000				
Inv. netto		20 000	20 000				
		3001 AO-tontit					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		150 000	150 000		165 000		
Inv. netto		150 000	150 000		165 000		
		3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	100 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	100 000		
		3009 Leilikallio					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot				250 000			
Inv. netto				250 000			
		3010 Raisionkaari *					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		700 000		700 000	1 000 000		
Inv. netto		700 000		700 000	1 000 000		

		3013 Perusparannus *					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		420 000	420 000	170 000	180 000		
Inv. netto		420 000	420 000	170 000	180 000		
		3014 Taitorakenteet					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		300 000	300 000	1 500 000	1 500 000		
Inv. netto		300 000	300 000	1 500 000	1 500 000		
		3025 Kuuanlaakso *					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot				170 000	230 000		
Inv. netto				170 000	230 000		
		3026 Järviniitty *					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		435 000	435 000	700 000	435 000		
Inv. netto		435 000	435 000	700 000	435 000		
		3027 Kantokangas					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	150 000	200 000		
Inv. netto		100 000	100 000	150 000	200 000		
		3031 Hahdenniemen alueen kehitt.					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot			20 000	200 000			
Inv. netto			20 000	200 000			
		3034 Isojen ojien kunnostus					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	100 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	100 000		
		3037 Kisakylä					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		595 000	595 000	400 000			
Inv. netto		595 000	595 000	400 000			
		3038 Yksityistiet					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		150 000	150 000	150 000			
Inv. netto		150 000	150 000	150 000			
		3100 Suunnittelu					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	350 000	310 000		
Inv. netto		350 000	350 000	350 000	310 000		

		3200 Kadut, liikenneturvallisuus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		430 000	430 000	500 000	500 000		
Inv. netto		430 000	430 000	500 000	500 000		
		3201 MAL-hanke					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		200 000	200 000				
Inv. netto		200 000	200 000				
		3202 E18-hanke/keskusta					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		250 000	250 000	500 000	2 000 000		
Inv. netto		250 000	250 000	500 000	2 000 000		
		3300 Katuvalaistus					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	350 000	350 000		
Inv. netto		350 000	350 000	350 000	350 000		
		3400 Päälystykset					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		450 000	450 000	450 000	450 000		
Inv. netto		450 000	450 000	450 000	450 000		
		3500 Viheralueet					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		240 000	240 000	200 000	200 000		
Inv. netto		240 000	240 000	200 000	200 000		
		3501 Vaisaaren lähiliikuntapaikka					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		300 000	300 000				
Inv. netto		300 000	300 000				
		3503 Liikennepuisto					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		150 000					
Inv. netto		150 000					
		4010 Hankesuunnittelu					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Inv. netto		50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
		4402 Friisilän koulun per.p. *					
Selite	KUST.ARvio	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot	2 430 000	1 000 000	1 000 000	600 000			
Inv. netto	2 430 000	1 000 000	1 000 000	600 000			

		4405 Kaanaan koulun per.p.					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot	3 350 000			50 000	100 000	1 600 000	1 600 000
Inv. netto	3 350 000			50 000	100 000	1 600 000	1 600 000
		4413 Vaisaaren koulu per.p.					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot	3 250 000	250 000	250 000	1 200 000	1 800 000		
Inv. netto	3 250 000	250 000	250 000	1 200 000	1 800 000		
		4706 Uintikeskus Ulpukan per.p.					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot	13 000 000				100 000	300 000	3 000 000
Inv. netto	13 000 000				100 000	300 000	3 000 000
		4812 Kesärannan majoitusrakennus *					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot	600 000	550 000	350 000	200 000			
Inv. netto	600 000	550 000	350 000	200 000			
		5010 Peruskorjaukset					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		850 000	850 000	850 000	850 000	850 000	850 000
Inv. netto		850 000	850 000	850 000	850 000	850 000	850 000
		6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		89 000	89 000				
Inv. netto		89 000	89 000				
		7010 Kiinteistöjen pihatytöt					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		150 000	150 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Inv. netto		150 000	150 000	100 000	100 000	100 000	100 000
		8010 Sisäilmakorjaukset					
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot							
Inv.menot		400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Inv. netto		400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Selite	KUST.ARPIO	TA LTK	TA2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023
Inv.tulot		-505 000	-505 000	-505 000	-505 000		
Inv.menot	22 630 000	12 748 540	11 618 540	12 390 000	11 720 000	3 300 000	6 000 000
Inv. netto	22 630 000	12 243 540	11 113 540	11 885 000	11 215 000	3 300 000	6 000 000
*	Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.						

Käyttöomaisuusirtaimiston hankintaesitys

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	proj.nro
Seudullinen joukkoliikenne: rahastus- ja matkustajainformaatiojärjestelmän uusiminen.		42.000	911026
	Yhteensä	42.000	

Käyttöomaisuusirtoimiston hankintaesitys

Hankinnan nimi	Perustelu	€	proj.nro
Terveys LifeCaren uudet lakisääteiset osiot	Lakisääteisyys	69.540	921215
Aditron yhteisöllisen työvuorosuunnittelun ja asiointin ohjelma	Hoito- ja hoivapalveluissa suurin osa yksiköistä on vuorotyöluonteisia, koskee noin 250 työntekijää. Yhteisöllisellä työvuorosuunnittelulla lisätään työntekijän vaikutusmahdollisuutta omiin työvuoroihin ja siten työhyvinvointia. Sähköinen ohjelma vapauttaa lisäksi esimiesten työaikaa työvuoro-suunnittelusta sekä toteutuneen työajan syöttämiseltä.	36.000	921216
Motomed	Fyysisen toimintakyvyn harjoitusterapialaite sairaalan potilaiden kuntouttamiseen.	10.000	921217
Hulvelan palvelutalosaatiön uuden tuetun asumisen yhteisöllisen tilan kalustaminen	Uusi tuetun asumisen talo (28 uutta asuntoa + yhteisölliset tilat + kotihoidon toimisto) valmistuu suunnitelman mukaan vuoden 2019 lopussa. Taloon tulee yhteisöllinen tila asukkaille sekä kotihoidon toimisto, johon tarvitaan irtokalusteet. Säätiö vastaa kiinteiden kalusteiden hankinnasta.	35.000	921218
Kotihoidon sähköisten palvelujen kokeilu (etäpalvelu)	Kokeillaan kotihoidossa etäpalvelun hyödyntämistä. Etäkäynnillä korvataan hoitajan tekemä normaali käynti. Saadaanko helpotettua esimerkiksi ruuhkahuippu ajankohtia? Palvelu ostopalveluna.	30.000	921219
Hammashoitoyksikkö rtg-koneella	Hoitokoneiden ikääntyminen, huoltokustannukset nousevat ja toimintavarmuus kärsii. Varaosien saatavuus epävarmaa.	42.000	921220
Pesukone Deco	Kehitysvammahuollon asumisyksikköön (Kotikulta) Deko pesukone erilaisten eriteastioiden pesemiseen – hygieenisuus ja infektoiden leviämisen hillitseminen.	10.000	921221
Kanta-yhteensopivuus	Asiakastietolain mukainen sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotto edellyttää, että organisaatiolla on Kanta-yhteensopiva sertifioitu järjestelmä.	80.000	921222
	Yhteensä	312.540	

Käyttöomaisuusirtaimiston hankintaesitys

Hankinnan nimi	Perustelu	€	proj.nro
Kesärannan leirikeskuksen majoitustilan kalusto	Uuden majoitustilan huoneiden ja oleskelutilan kalustaminen	30.000	941658
Vaisaaren kentän ulkokaukalo	Uuden ulkojäähdytyslaitteen hankinta Vaisaaren koulun kentälle piharakentamisen yhteydessä	25.000	941659
Latukone	17 vuotta vanhan latukoneen uusiminen lumetetun ladun ja luonnonlumilatuksen tekemiseen ja kunnossapitoon.	120.000	941660
Lumetusjärjestelmän vesijäähdytystorni	Hiihtoajan pidentäminen, kun lumetus voidaan aloittaa 2 – 4 astetta nykyistä tilannetta lämpöisemässä kelissä.	30.000	941661
eSports tietokonekalusto	Elektronisen urheilun harrastuksen edistäminen yhteistyössä liikunta- ja nuorisopalvelujen ja yhdistysten kanssa. 10 laitekokonaisuutta.	20.000	941662
Liikennepuiston kalustohankinta	Rakennettavan liikennepuiston polkuautot ja muu kalusto	15.000	941663
	Yhteensä	225.000	

Käyttöomaisuusirtaimiston hankintaesitys

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	proj.nro
Patapesukone	Vaisaaren koulun patapesukone on vuodelta 2008. Kone reistailee ja sitä joudutaan korjauttamaan usein, joten se tulisi vaihtaa uuteen.	39.000	966013
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää kehitetään ja laajennetaan lisääntyvän ilkivallan ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi. Samalla kameravalvonnan käytettävyyttä parannetaan liittämällä kiinteistöihin hajautettuja kameravalvontajärjestelmiä keskustallentimeen.	50.000	966010
Gps-laitteisto	Gps-laitteiston päivitys laitteistoon, jota uudempi satelliittitekniikka tukee.	20.000	962000
	Yhteensä	109.000	

Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelma 2019 - 2021

Hanke	Vuosi	2018 kadut	2018 vh ^{1/}	2019 kadut	2019 vh ^{1/}	2020 kadut	2020 vh ^{1/}	2021 kadut	2021 vh ^{1/}
Omakotialueet									
3026*	Järviiniitty	150	150	435	440	700	530	435	353
3001	AO-tontit (Merinuorikkala, puutuvat kadut)	120	210	150	30			165	80
3025*	Kuuanlaakso (15 AO-tonttia) ²⁾	210	290			170	200	230	200
3037	Kisakylä	100	150	595	630	400	500		
3200	Kadut, (sitomattomat kohteet)	230	200	230	200	300	300	300	300
		810	1000	1410	1300	1570	1530	1130	933
Yritysalueet									
3009	Leilikallio	210	50			250			
3010*	Raisionkaari (1.7 M€); loppuosan aloitus					700		1000	
3027	Kantokangas (V8)	200	240	100		150		200	200
3031	Hahdenniemen alueen kehittäminen	240	230	20		200	100		
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	100	100	100	100	100	100	100	100
		750	620	220	100	1400	200	1300	300
3100	Suunnittelu	310	270	350	270	350	270	310	270
3200	Kadut ja liikenneturvallisuus (liikennevalot)	180		200		200		200	
3201	MAL-hanke *	100		200					
3202	E18-hanke /keskusta	250		250		500	300	2000	1000
3013*	Perusparannus	205	405	420	345	170	210	180	230
	Kaurin alue (1.8 M€) *4 vuotta, (Laurinkuja ja -polku)								
	Konsantien saneeraus (katu 235.00 ja vh 145.000)								
	Runkolinjojen saneeraus		300						
3021	Pumppaamoiden saneeraus		100		100		100		100
3034	Isojen ojien kunnostus (kaup)	100		100		100		100	
3038	Yksityistiet			150		150			
3300	Katuvalaistus (Kaikkien rakentamiskohteiden katuvalot)	350		350		350		350	
3400	Päällystykset	450		450		450		450	
3014	Taitorakenteet (sillat ja alikulkukäyt., Raisiontien silta)	300		300		1500		1500	
3500	Viherralueet (leikkikentät ja puistot)	160		160		150		150	
3500	Viherralueet (venesatama)	80		80		50		50	
3501	Vaisaaren lähiliikuntapaikka	460		300					
Yhteensä		4505	2695	4940	2115	6940	2610	7720	2833

^{1/}Suunnittelun perusteella arvioidut Raision Vesi Oy:n kustannukset.

^{2/} Tekninen lautakunta 2.10.2018 § 146: 3025 Kuuanlaakso siirretään vuodella eteenpäin

Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2019

3001 AO-tontit (150.000 €)

Merinuorikkalan asemakaava-alueen katujen rakentamiseen varattu määräraha. Jatketaan asemakaavan mukaisten katujen (Vanha-Nuorikkalantie ja Santa-ahtentie) rakentamista, jotta saadaan kulkuyhteyden sujuvimiksi.

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet (100.000 €)

Hankkeeseen varataan määräraha talousarviovuoden aikana esiin tulevien kadunrakennuskohteiden rakentamiseen. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen lautakunta.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

3010 Raisionkaaren jatke (700.000 €)

Raision keskustan kiertävästä kehäväylästä puuttuu osuus Konsantieltä Ihalantielle ja siitä edelleen radan vartta Turkuun Artukaisiin. Suunniteltuna kaupungilla on osuus Konsantieltä Ihalantielle. Ensimmäisenä osuutena rakennetaan väli Konsantie–Ihalantie vuonna 2019. Tämän osuuden kokonaiskustannus on 0,7 milj. euroa.

Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hanke 3010 Raisionkaaren jatke siirretään vuodelle eteenpäin.

***3013 Perusparannus (420.000 €)**

Kaurin alue on 1960–1970-luvuilla rakennettu asuntoalue, jossa on alkuperäinen vesijohto- ja jätevesiverkosto. Kunnollista hulevesijärjestelmää ei ole lainkaan. Kadut ovat huonokuntoisia ja painuneita.

Koska alue on laaja, saneeraus on suunniteltu tehtäväksi neljän vuoden aikana. Koko alueen saneerauskustannukset katujen ja vesihuollon osalta ovat yhteensä 1.875.000 euroa, joista katurakentamisen osuus on 740.000 euroa ja vesihuollon 1.135.000 euroa.

Hankkeen 2. osan (Laurinkuja ja Laurinpolku) katujen rakentamiseen varataan 185.000 euron määräraha vuodelle 2019. Hanketta suunnitellaan jatkettavaksi vuosina 2020–2021.

Kaupunki sitoutuu katujen saneerauksen osalta hankkeen kokonaismäärärahaan ja toteuttamisvuosiin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahankäyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Konsantie on yksi Ihalan alueen pääväylistä. Se on vanha maantie, joka on kaavoituksen edetessä siirtynyt kaupungin kaduksi. Konsantie on todella huonokuntoinen samoin kuin vesi- ja viemäriinjasot sen alla. Konsantiesta on laadittu saneeraussuunnitelma, jossa uusitaan kadun rakennekerrokset, levennetään nykyistä kapeaa kevyenliikenteen väylää ja parannetaan kadun kuivatusta. Katurakennustöihin varataan rahaa 235.000 €.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan kohteen vesihuollon rakentamiseen.

3014 Taitorakenteet (300.000 €)

Raisio kaupungin hallinnassa on kymmenen Tobi-alikulkukäytävää. Kaikki nämä kevyen liikenteen alikulkukäytävät ovat jo iäkkäitä ja niitä tulee tarkkailla ja tarvittaessa korjata.

Määrärahalla on tarkoitus tehdä erikoistarkastus Tobeille ja saneerata tarkastuksen perusteella joku niistä.

3025 Kuuanlaakso (170.000 €) Siirretty telassa 2.10.2018 § 146

Kuuanlaakson alue on iso ja sen rakentaminen käynnistyi v. 2018. Rakentaminen ajoittuu usealle vuodelle. Jatkorahoitus rakentamiselle, jolla saadaan 15 uutta AO-tonttia.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Tela 2.10.2018 § 146: 3025 Kuuanlaakso siirretty vuodella eteenpäin.

3026 Järviiniitty (435.000 €)

Järviiniityn asemakaava ja asemakaavan muutos on vahvistunut 2015. Alue on pääosiltaan saneerauskohde, mutta uusia niin yksityisen kuin kaupunginkin omakotitontteja alueella on tarjolla. Olevat kadut ja viemäröinti ovat vanhoja ja todella huonokuntoiset. Hulevesijärjestelmää alueella on vain osittain. Alue on laaja ja sen rakentaminen on kallista. Kustannusarvioiden mukaan Järviiniityn katujen rakentaminen maksaa noin 2,1 milj. euroa. Rakentaminen ajoittuu usean vuoden ajalle. Työt alueella on aloitettu v. 2018. Seuraavana rakentamiskohteena ovat Kerkkäkuja, Terhokuja ja -polku, Vierikuja ja Rosmalankatu. Näiden katujen rakentaminen maksaa 435.000 €. Uusia yksityisen tontteja saadaan 14 kpl.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3027 Kantokangas (100.000 €)

Kantokankaan asemakaava-alueen vuonna 2018 rakennettujen katujen päällystys- ja viimeistelytyöihin varattu määräraha.

3031 Hahdenniemen alueen kehittäminen

Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hankkeelle 3031 Hahdenniemen alueen kehittäminen (sis. Temppelivuoren ja venesataman) lisätään suunnittelumäärärahaa 20 000 €.

3034 Isojen ojien kunnostus (100.000 €)

Raision alueella on viisi merkittävää ojaa, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Järvenojan ja Piuhanojan vanha ojitussuunnitelma on päivitettävänä. Suunnitelman perusteella oja tullaan kunnostamaan talousarviomäärärahalla.

3037 Kisakylä (595.000 €)

Alueen asemakaava on vahvistunut kesällä 2017. Kisakylän alue rajoittuu Kerttulantiehen. Uuden asutuksen myötä liikenne Kerttulantieellä lisääntyy ja muuttuu, sen vuoksi tulee myös Kerttulantietä kunnostaa tämän hankkeen yhteydessä. Kerttulantielle on asemakaavassa suunniteltu kaksi kiertoliittymää.

Jatkorahoitus vuonna 2018 aloitetuilla katutöillä. Rakennetaan osa Kerttulantietä ja eteläinen kiertoliittymä, Kisakatu ja Loimukatu.

Rakennusliikkeet ovat kiinnostuneita alueen tonteista ja ensimmäisen kerrostalon rakentaminen on jo käynnistynyt. Saadaan käyttöön 4 uutta kerrostalotonttia.

Kisakylä-hankkeeseen liittyy myös vesihuollon osalta laajemman alueen saneeraustarvetta. Kerttulantien varrella olevat vanhat jätevesiviemärit ja vesijohdot tulee saneerata. Samoin nykyinen avo-ojiin perustuva hulevesijärjestelmä uudistetaan. Alueelle tehdään kaksi hulevesien hidastusjärjestelmää.

Hankkeet toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osaltaan osoittaa rahoituksen vesihuollon rakentamiseen.

3038 Yksityistiet (150.000 €)

Hanke käsittää yksityisteiden parantamistöitä. Tarkoitus on aloittaa sorapintaisten teiden ja niiden kuivatuksen parantamisella.

Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelman 2019–2021 hankkeelle 3038 Yksityistiet lisätään 150 000 € toimintasuunnitelmaan vuodelle 2020.

3100 Suunnittelu (350.000 €)

Hanke sisältää ulkoa ostetut suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustyöt. Katujen osuudeksi suunnittelusta arvioidaan 350.000 euroa.

Katujen ja vesihuollon suunnittelu hoidetaan yhdessä. Suunnitteluttamisen suorittaa kaupungin henkilöstö. Ulkoa ostetusta suunnittelukokonaisuudesta vesihuollon osuudeksi arvioidaan 270.000 euroa.

3200 Kadut, liikenneturvallisuus (430.000 €)

Hankkeen määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen lautakunta talousarviovuoden aikana. Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentaminen (120.000 euroa), liikennevalojen saneeraus (80.000 euroa) ja kevyenliikenteen väylien rakentaminen (80.000 euroa). Hankkeeseen sisältyy varaus kohteille, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana (150.000 euroa).

Osa kohteista edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

*** 3201 MAL-hanke (200.000 €)**

Raision kaupunginvaltuusto on 2.5.2016 § 41 hyväksynyt Raision liittymisen MAL-aiesopimukseen. Sopimuksen periaatteiden mukaan voidaan rakentaa joukkoliikennettä, liikenneturvallisuutta tai kevyttä liikennettä palveleva yhteishanke. Raision osuus hankkeesta on yhteensä 300.000 euroa, jatkorahoitus vuonna 2018 aloitetulle hankkeelle.

Kaupunki sitoutuu hankkeen kokonaismäärärahaan ja toteuttamisvuosiin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

3202 E18-hanke / keskusta (250.000 €)

Ely on suunnittelemassa Raision alueella E18 pääväylän parantamishankkeita. Raision keskustan kohdalla on käynnistynyt v. 2018 E18 tien tiesuunnitelman laadinta. Käynnissä on myös E18 tien länsipään yleissuunnittelu. Samoin on käynnissä Turun kaupunkiseudun joukkoliikennetarkkailujen selvittäminen. Kaikki nämä hankkeet edellyttävät kaupungilta osallistumista ja etenkin kaupungin näkemysten esiin tuomista. Määrärahaa käytetään konsulttipalveluiden hankintaan ja palkata määräaikaisen projektityöntekijän palkkaan.

3300 Katuvalaistus (350.000 €)

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta.

3400 Päälystykset (450.000 €)

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päälystykset ja ajoratamaalaukset.

3500 Viheralueet (240.000 €)

Puisto- ja leikkipaikkakohteet (mm. Alppiruusu- ja Kuloistenpuisto, Pohjoisraitti). Venesatamassa tehdään B-laiturin lankkuseinän uusimisen sekä A-laiturialueen kameravalvonta (80.000 €).

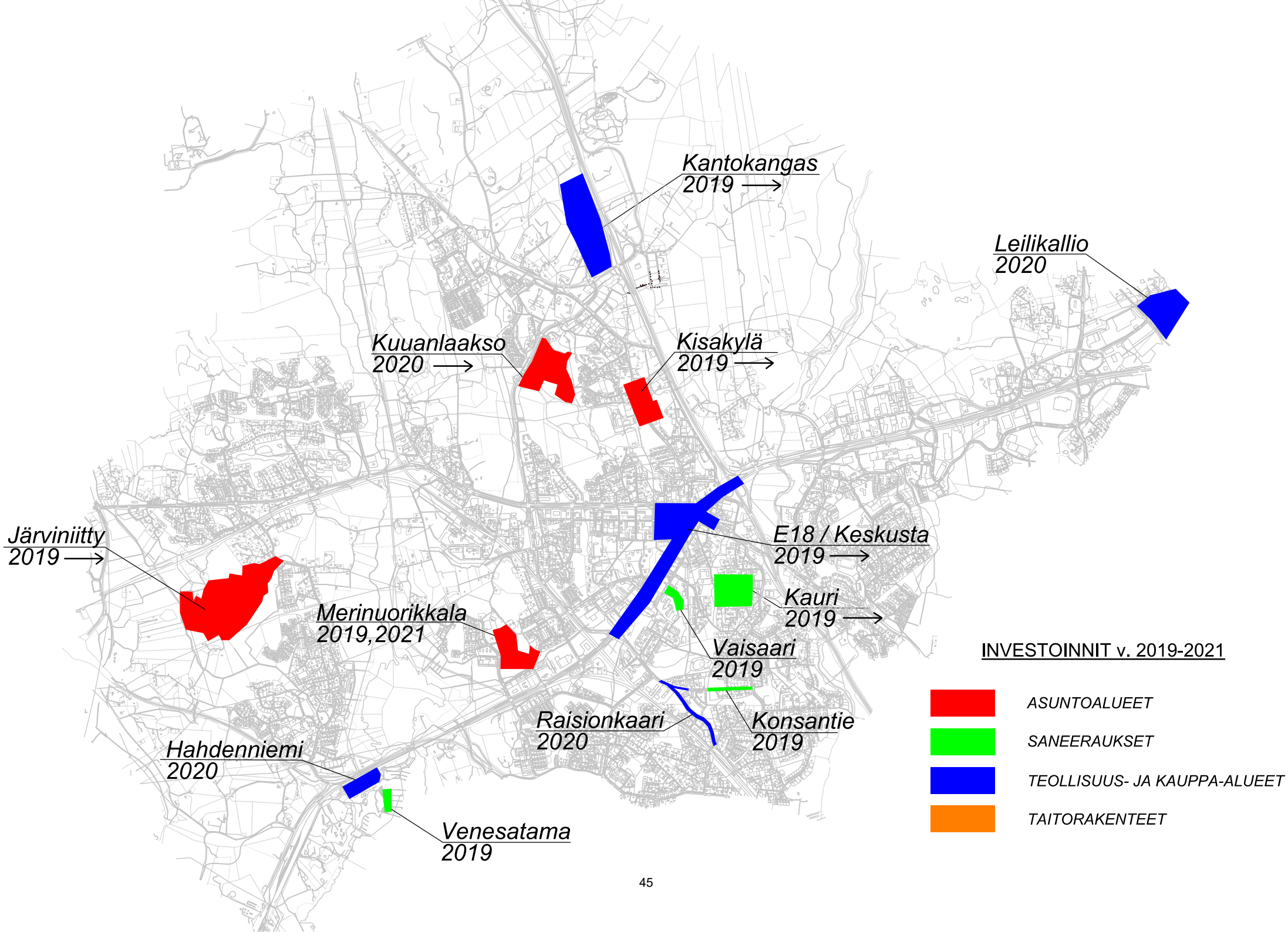
3501 Vaisaaren lähiliikuntapaikka (300.000 €)

Vaisaaren lähiliikuntapaikkahankkeen 2. vaihe, jossa Vaisaaren koulun ja sen ympäristön liikunta-alueita parannetaan. Hankkeessa koulun pihaa laajennetaan ja sen yhteyteen rakennetaan uusia liikuntalaitteita.

VAPAA-AIKALAUTAKUNNAN INVESTOINNIT

1650 Keskusurheilukentän peruskorjaus

Investointihankkeiden 2019–2023 hankkeelle Keskusurheilukentän peruskorjaus lisätään 440 000 € vuodelle 2019.

Talonrakentamishjelma 2019 - 2023

Hanke- numero	Hankkeen nimi	2019 1.000 euroa		2020 1.000 euroa		2021 1.000 euroa		2022 1.000 euroa		2023 1.000 euroa	
		menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot
4010	Hankesuunnittelu	50		50		50		50		50	
4402	Friisilän koulun perusparannus*	1 000		600							
4405	Kaanaan koulun perusparannus			50		100		1 600		1 600	
4413	Vaisaaren koulun korjaukset ja teknisen työn siiven uusiminen	250		1 200		1 800					
4706	Uintikeskus Ulpukan perusparannus					100		300		3 000	
4812	Kesärannan leiri- ja kurssikeskus, majoitusrakennuksen uusiminen*	350		200							
5010	Peruskorjaukset	850		850		850		850		850	
7010	Kiinteistöjen pihatyöt	150		100		100		100		100	
8010	Sisäilmakorjaukset	400		400		400		400		400	
	Bruttomenot ja -tulot yhteensä	3 050	0	3 450	0	3 400	0	3 300	0	6 000	0
	Nettomenot yhteensä	3 050		3 450		3 400		3 300		6 000	

2019-2023 1.000 euroa		Kokonais- kustannukset 1.000 euroa
menot	tulot	
250	0	
1 600	0	2 430
3 350	0	3 350
3 250	0	3 250
3 400	0	13 000
550	0	600
4 250	0	
550	0	
2 000	0	
19 200	0	
19 200		

* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia

Talonrakentamishjelman 2019–2023 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishjelmaan esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

4010 Hanksuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten.

4402 Friisilän koulun perusparannus

Raision kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksymään talousarvioon 2018 ja taloussuunnitelmaan 2018–2019 sisältyvässä talonrakentamishjelmassa 2018–2022 on varattu Friisilän koulun perusparannusta varten määrärahaa vuosille 2018–2020 seuraavasti:

-	ta-18	830.000 €
-	ts-19	1.000.000 €
-	ts-20	600.000 €
-	yhteensä	2.430.000 €

Kaupunginhallitus antoi Friisilän koulun perusparannushankkeelle aloitusluvan 21.5.2018 jonka kokonaiskustannusarvio (2.430.000 euroa) ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahankäyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Friisilän koulun keittiön perusparannus ja IV-koneiden uusiminen toteutetaan kokonaisurakkana sisältäen ilmanvaihto-, putki-, sähkö- ja rakennustöiden suorittamisen. Vuoden 2018 aikana toteutettavien töiden osalta työt aloitettiin 4.6.2018 koulujen kesäloman alkaessa. Työt aloitettiin keittiön-, ilmanvaihdon-, liikuntasalin-, auditorion-, 2kpl luokkien sekä salaoja ja sadevesijärjestelmien perusparannuksella. Keittiö- ja ilmanvaihtourakkaan sisältyvät työt tulee olla valmiina ja vastaanotettuna sekä viranomaisten pitämät tarkastukset hyväksytysti pidettynä 11.12.2018 mennessä. Liikuntasalin ja auditorion tuli olla valmiina ja vastaanotettuna 24.8.2018 mennessä. Ilmanvaihto, salaoja ja sadevesijärjestelmien sekä luokkien (2kpl) työt valmistuivat ennen koulun syyslukukauden (2018) alkua.

Muilta osin Friisilän koulun perusparannushankkeen aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä vuoden 2018 aikana. Alustavissa suunnitelmissa on seuraavien rakennusosien korjaaminen tai uusiminen hankkeen aikana:

- Salaoja ja sadevesiviemärien korjaus
- Piha-alueen parantaminen ja kasvillisuuden poistaminen rakennuksen lähetyviltä sekä pintamaan kallistusten korjaus
- Sähköjärjestelmien (katkaisimet, valaisimet, ym.) osittainen uusiminen
- Julkisivujen kunnostaminen
- Vesikaton (pelti) korjaus ja osittainen uusiminen
- Sisätilojen (luokat, käytävät) rakenteiden tiivistäminen sekä pinnoitteiden uusiminen
- Teknisen työn lattiarakenteen uusiminen
- Auditorion sisäpuolinen peruskorjaus ja uusiminen
- Tuulikaappien rakenteiden uusiminen
- Pesuhuoneiden uusiminen
- Keittiön IV-koneet + konehuoneen rakentaminen
- Hammashoidon IV-koneet
- Liikuntasalin IV-koneet
- LVI-järjestelmien osittainen uusiminen.

Hankkeen toteuttamisella ei ole vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin käyttötaloudessa.

4405 Kaanaan koulun perusparannus

Kaanaan koulu on rakennettu kolmessa eri vaiheessa vuosien 1958, 1963 ja 2001 aikana. Kiinteistössä on tehty sisäilma- ja kosteustekninen kuntotutkimus syksyllä 2003.

Vuosina 1958 ja 1963 valmistuneet koulun osat ovat tulossa elinkaarensa päähän ja niissä tulisi toteuttaa laajamittainen perusparannus tai korvaava uudisrakennus. Hankkeen toteuttaminen edellyttää jonkinlaisten väistötilojen hankkimista.

Sivistyskeskus on laatimassa palveluverkkoselvitystä 2018–2019 aikana. Kaanaan koulun kokonaistilannetta arvioidaan kyseisen selvityksen kohdalla. Hankkeen kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Hankkeen toteuttamisella ei ole vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin käyttötaloudessa.

4413 Vaisaaren koulun korjaukset ja teknisen työn siiven uusiminen

Vaisaaren koulua on perusparannettu viidessä eri vaiheessa vuosien 1995–2007 välisenä aikana. Ainoastaan teknisen työn siipi on jäänyt ilman laajamittaista perusparannusta. Koulun päärakennuksen kerrosala on 6912 k-m². Teknisen työn siiven nykyinen kerrosala on 774 k-m² ja siihen liittyvän ulkovaraston kerrosala 62 k-m². Koko koulusta tehdään syksyn 2018 aikana kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus. Vuoden 2019 määräraha kohdennetaan suunnitteluun, rakennetutkimuksiin ja kuntotutkimuksesta mahdollisesti tuleviin kiireellisiin toimenpiteisiin.

Sivistyskeskus on laatimassa palveluverkkoselvitystä 2018–2019 aikana. Vaisaaren koulun kokonaistilannetta arvioidaan kyseisen selvityksen kohdalla. Teknisen työn siiven hankkeen kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Hankkeen toteuttamisella ei ole oleellista vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin, mikäli uuden teknisen työn siiven kokoluokka pysyy samanlaisena kuin vanha.

4706 Uintikeskus Ulpukan perusparannus

Uintikeskus Ulpukasta on laadittu kuntoarvioraportti, joka on päivätty 29.8.2016. Kuntoarvio perustuu kiinteistön silmämääräiseen, ainetta rikkomattomaan tarkastukseen. Jatkossa tarpeelliseksi nähtävien kuntotutkimusten tulosten ja erillisen suunnittelun perusteella sekä mahdollisen perusparannushankkeen laajuuden ja ajoituksen tarkentuessa kustannusennuste 13,0 milj. euroa tulee tarkentumaan.

4812 Kesärannan leiri- ja kurssikeskus, majoitusrakennuksen uusiminen

Majoitusrakennus on rakennettu vuonna 1980, jossa on 8 x 4 hengen huonetta. Erillinen päärakennus, jossa on koulutus- / ruokailutila, keittiö, wc, alakerrassa pukuhuoneet 2 kpl, suihku- ja saunatilat 2 kpl, wc 2 kpl, kesäaikana kiosk. Kesäaikana saunat ovat myös yleisökäytössä ma–su klo 14–19. Alueella on yleinen uimaranta, 2 laituria, 2 grillikatosta, käymälät/bajamajat, leikkikenttä, nurmialue, hiekkakenttä sekä leirintäalue, jonka yhteydessä myös heikko-kuntoinen vahtimestarin mökki.

Käyttäjinä ovat nuorisopalvelujen leiri-, retki- ja pienryhmätoiminta, koulujen leirikoulut, kaupungin työyhteisöt, raisiolaisten nuorisoyhdistysten ja urheiluseurojen sekä muiden raisiolaisten yhdistysten ryhmät ja yksityistilaisuudet.

Nuorisopalvelujen omat kesäleirit päiväleireinä 4 vk á 40 lasta ja yöpyvinä leireinä ympärivuoden 10 ryhmää á 8–28 hlöä yöpyy 2–4 vrk kerrallaan.

Yöpymisvuorokausia ja käyntejä

2015:	2524 vrk	kävijöitä 6421
2016:	2231 vrk	kävijöitä 3780
2017:	2904 vrk	kävijöitä 3630

Kesärannan majoitusrakennus on teknisesti ja toiminnallisesti varsin huonossa kunnossa. Määräraha on tarkoitus kohdistaa majoitusrakennuksen uudisrakentamiseen ja olemassa olevan kurssirakennuksen perusparantamiseen.

Nykyisen majoitusrakennuksen koko on 160 k-m². Uuden majoitusrakennuksen koko tulisi olemaan alustavan tilaohjelman mukaan 220 k-m². Tilaohjelmassa asuinsiiven osuus on (8x4 hengen huonetta, eteiset, käytävä, 4kpl wc-/suihkutilat) 150 m² ja yhteistilojen (oleskelutila, eteinen, inva wc, siivoustila, tekninen tila) 70 m². Vanha majoitusrakennus puretaan ja uusi majoitusrakennus rakennetaan kyseiselle kohdalle. Suunnittelussa huomioidaan myös piha-alueen toiminnallisuuden parempi hyödyntäminen ja esteettömyys.

Leiri- ja kurssikeskuksesta valmistuu tarve- ja hankesuunnitelma syksyn 2018 aikana.

Hankkeen toteuttamisella ei ole oleellista vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin.

Talonrakentamishjelman 2019–2023 hankkeelle 4812 Kesärannan majoitusrakennus urakan kokonaissummasta vähennetään 200 000 € vuodelta 2019 ja se pyritään toteuttamaan ns. ranskalaisena urakkana.

KV: Vapaa-aikalautakunta laatii hankkeelle 4812, Kesärannan majoitusrakennus, tarveselvityksen ja sen perusteella tekninen keskus hankesuunnitelman, joka mahtuu kaupunginhallituksen esityksen raamiin. Tämä tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa.

7010 Kiinteistöjen pihatyt

Kiinteistöjen pihatytökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa. Osa määrarahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

6. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

6.1. KAUPUNGINHALLITUKSEN SITOVAT TAVOITTEET 2019

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-5.330.607	2.886.675	-2.443.912
TP2016	-5.591.242	2.492.117	-3.099.125
TP2017	-5.607.649	2.536.123	-3.071.526
TAM2018	-5.600.578	3.161.520	-2.439.058
TA2019	-6.455.526	3.251.903	-3.203.623

STRATEGISET TAVOITTEET

<i>Menestystekijä</i>	<i>Mittari tai seurantatapa</i>
Toimenpiteet	Tavoitetaso 2019

ELINVOIMAINEN RAISIO

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Asukasluku kasvaa	Asukasluku kasvaa 120 / vuosi strategiakauden ajan
Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin	Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi
Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle.	Kaavoitusohjelma hyväksytään vuosittain kaupunginhallituksessa
Raisiossa on tarjolla kohtuuhintaisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja.	Vuokra-asuntojen osuus 25 % asuntojen hallintamuotojakaumasta. Keskivuokra ARA-tuetut 11,17 €/m ² , vapaarahoitteiset 11,21 €/m ² – vuokrataso ei nouse suhteessa Varsinais-Suomen keskivuokraan

Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä. Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.

Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin.	Yritysalueista on ajantasaiset kehittämissuunnitelmat – päivitys vuosittain.
Yritysvetovoiman lisäämiseksi laaditaan vuosittain markkinointisuunnitelma.	Markkinointisuunnitelma tehtynä Markkinointiin käytetyt resurssit €
Kaupunki vahvistaa elinkeinoresurssia.	Elinkeinotoimintaan käytetty kokonaisresurssi
Tehdään säännöllistä yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa.	Raportoidaan osana elinkeinopoliittista katsausta
Yritysvaikutuksia arvioidaan vuosittain	Raportoidaan osana elinkeinopoliittista katsausta

HYVINVOIVA RAISIO

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.	Raportoidaan toimenpiteistä Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa – Hyvinvointikertomuksen käsittely valtuustossa vuosittain
Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa	Kuvaus toimenpiteistä (arvio toteutumisesta)
Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.	Liikuntapaikkojen käyttö. Kaikki arvioidut käynnit yhteensä (n. 1 000 000)
Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.	Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatkopaikkaa.
Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.	Raportoidaan toteutumisesta
Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.	Kuvaus toimenpiteistä

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakoinniseksi.	Arvioidaan toteuttamismahdollisuudet, tarvittavat määrärahat ja aikataulu
Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet.	Laadittu tilinpäätökseen 2018 mennessä. Po-suunnitelma määritelty 2017. Päivitys 2019. Vksuunnitelma valmis 2019.
Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta	Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys.
Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä	Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrä vähenee.

KEHITTYVÄ RAISIO

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennetkaisu- ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.	Kuvaus hankkeen etenemisestä
E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa	Asemakaava valmistuu 2019.
Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E-18 hankkeesta.	Kuvaus toimenpiteestä (tilaisuudet, työpajat yms.)
Kuntalaisten osallisuutta hankkeen suunnittelussa edistetään.	Kuvaus osallisuustoimenpiteistä
Seurataan matkustajamäärien kehitystä	Kausikorttimatkojen määrä kasvaa 2 % vuoteen 2018 verrattuna. Vuoden 2018 tavoite on 577 000 matkaa / vuosi.
Osallistutaan seudullisen joukkoliikenteen runkoverkoston kehittämiseen	Kuvaus toimenpiteistä
Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä.	Kuvaus toimenpiteistä
Valmistaudutaan maakuntaudistukseen	Osallistutaan maakunnalliseen valmisteluun, edustaja väliaikaishallinnossa
Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E-18 hankkeen kustannusten jaosta.	Edunvalvontamateriaalit ajantasaiset

TASAPAINOINEN TALOUS JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa ja kaupungin vuositulos ylijäämäinen.

Kaupungin vuositulos on ylijäämäinen.	Kaupungin vuositulos>0
Konsernivelan kasvu hyväksytään kuluvalle valtuustokaudella suurten investointien toteuttamiseksi.	Kaupungin vuosikate Konsernin vuosikate kaupungin kertynyt yli/alijäämä kaupungin kertynyt yli/alijäämä per asukas
Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa	konsernin lainamäärä konsernin lainamäärä per asukas konsernin suhteellinen velkaantuneisuus
Konserniohjausta vahvistetaan.	Raportointi toimista

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.	Tavoitteiden edistämiseksi käynnistetään työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laadinta, kuvaus toimenpiteistä. Työpaikan ilmapiiri (Kunta 10) Työnantaja suositteluinen (Kunta 10) Selvitetään mahdollisuudet uusien indikaattoreiden käytölle
--	---

Sairauspoissaoloja vähennetään

Sairauspoissaolojen määrä vähenee 2 % vuodessa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet henkilöstön hyvinvoinnin osalta määritetään henkilöstöstrategiassa.

Henkilöstrategian päivitys 2018 KV

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Säästövapaiden saldot puretaan vuoden 2019 aikana kaupungin ohjeistuksen mukaiselle tasolle.

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	1 276 022	21	18,70
TP2016	1 246 467	23	18,50
TP2017	1 274 800	20	**20,40
TAM2018	1 519 323	24	23,70
TA2019	1 665 511	24	25,30

* Kaikissa luvuissa on mukana myös konsernihallinnon oman henkilöstön palkkojen lisäksi kokouspalkkiot.

** Henkilötyövuosissa ja -kustannuksissa on huomioitu kirjanpidon siirtyminen konsernihallintoon (4,5 htv).

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	3 647 730
TP2016	3 860 266
TP2017	4 004 227
TAM2018	3 693 058
TA2019	4 334 924

OLENNAISET TALOUSARVIOON VAIKUTTAVAT HUOMIOT

Talousarviossa 2019 on otettu huomioon seuraavat tekijät:

- ei uusia vakanssilisäyksiä, henkilöstökustannuksia nostavat pakolliset palkankorotukset, 1 henkilö siirto teknisestä keskuksista, kokouspalkkiot, lisäys toinen työsuojeluvaltuutettu (0,5 htv)
- häiriötilanteen tiedottaminen / tekstiviestijärjestelmän hankinta
- henkilöstöhallinnon järjestelmän kehittäminen / sähköisten palveluiden kehittäminen
- D360 järjestelmän kehittäminen
- elinkeinopolitiikan resursoiminen / vahvistaminen
- Eduskunta-, europarlamentti- ja mahdolliset maakuntavaalit (3 vaalit)
- visuaalisen ilmeen ja verkkosivu-uudistuksen kehittäminen jatkuu
- neuvostojen rahoitusta lisätty (nuorisovaltuusto, vanhusneuvoston ja vammaisneuvosto)
- työterveyshuolto (ei mukana vertailuvuosina)

Huomioon tulee ottaa, että kaupunginhallituksen luvut pitävät sisällä sähkökaupan nettoyksikön.

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-1 861 046	-1 587 812	-1 722 000	-1 811 902	-1 811 902	-1 811 902
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	-336 396	-358 913	-383 520	-384 001	-384 001	-384 001
Vuokratuotot	-6 048	-5 242	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Muut toimintatuotot	-288 627	-584 156	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 492 117	-2 536 123	-3 161 520	-3 251 903	-3 251 903	-3 251 903
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	943 980	987 811	1 183 914	1 345 009	1 290 314	1 290 314
Eläkekulut	245 910	245 345	284 489	341 785	331 845	331 845
Muut henkilösivukulut	56 576	41 649	50 920	52 592	43 352	43 352
Henkilöstökulut yhteensä	1 246 466	1 274 805	1 519 323	1 739 386	1 665 511	1 665 511
Palvelujen ostot	3 860 263	4 004 224	3 693 058	4 517 424	4 334 924	4 334 924
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	48 049	55 584	32 531	33 381	33 381	33 381
Avustukset	66 396	51 486	60 000	60 000	60 000	60 000
Vuokrat	1 357	895	895	1 095	1 095	1 095
Muut toimintakulut	368 706	220 658	361 015	360 615	360 615	360 615
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	5 591 237	5 607 652	5 666 822	6 711 901	6 455 526	6 455 526
TOIMINTAKATE	3 099 120	3 071 529	2 505 302	3 459 998	3 203 623	3 203 623

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-2 612 489	-2 615 241	-2 739 247	-2 840 147	-2 818 358	-2 818 358
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	-336 396	-358 913	-383 520	-384 001	-384 001	-384 001
Vuokratuotot	-6 048	-5 242	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Muut toimintatuotot	-288 627	-584 156	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-3 243 560	-3 563 552	-4 178 767	-4 280 148	-4 258 359	-4 258 359
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	943 980	987 811	1 183 914	1 345 009	1 290 314	1 290 314
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	245 910	245 345	284 489	341 785	331 845	331 845
Muut henkilösivukulut	56 576	41 649	50 920	52 592	43 352	43 352
Henkilöstökulut yhteensä	1 246 466	1 274 805	1 519 323	1 739 386	1 665 511	1 665 511
Palvelujen ostot	4 775 548	4 915 364	4 565 694	5 413 606	4 531 106	4 531 106
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	48 049	55 685	32 531	33 381	33 381	33 381
Avustukset	66 396	51 486	60 000	60 000	60 000	60 000
Vuokrat	442 688	481 415	483 500	471 677	471 677	471 677
Muut toimintakulut	368 706	220 658	361 015	360 615	360 615	360 615
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6 947 853	6 999 413	7 022 063	8 078 665	7 122 290	7 122 290
TOIMINTAKATE	3 704 293	3 435 861	2 843 296	3 798 517	2 863 931	2 863 931
VUOSIKATE	3 704 293	3 435 861	2 843 296	3 798 517	2 863 931	2 863 931
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	16 265	15 115	10 911			
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 720 558	3 450 976	2 854 207	3 798 517	2 863 931	2 863 931

KAUPUNGINHALLITUS/MUU RAHOITUS

				TP2016	TP2017	TA2018	TA2019
menot				-320 681	-162 149	-165 650	-158 250
tulot				286 895	581 345	1 050 000	1 050 000
netto				-33 786	419 196	884 350	891 750
MUUT TOIMINTAMENOT							158 250
AVUSTUKSET							
- 4740 Rasion Loimu ry velkapääoman alentaminen							20 000
MUUT MENOT							
- 4940 Muut toimintakulut, perintä							20 000
KOULULAISTEN KESÄTYÖT							
- 4950 Koululaisten kesätyöt							90 000
josta 9.000 euroa varataan kesäseteleihin							
HANKKEET JA PROJEKTIT							
- 4951 Osallistuminen keskustan markkinointiin/ Kauppakeskus Oy							8 250
- 4952 Varsin Hyvä ry kuntarahoitusosuus							5 000
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia							15 000
MUUT TOIMINTATULOT							1 050 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot							1 000 000
- 3530 Muut tuotot							50 000

Sitovat tavoitteet (ulk.+sis. erät)	TA2019	TA2019 vrt. TA2018	TAM2018	TP2017
Vaalit	82 378	158	52 196	40 645
Valtuusto	203 069	110	184 417	175 097
Kaupunginhallitus*)	4 119 540	99	4 098 810	4 411 955
Avustukset	40 060	100	40 043	30 058
Projektit ja hankkeet	22 120	224	9 885	19 375
Suhdetoiminta	362 901	103	351 935	203 163
Yhdyskuntasuunnittelu	384 689	149	258 946	278 299
Talouden ja toiminnan ohjaus	606 983	105	576 045	524 308
josta: Maksuliikenne ja rahoitus				
maksuliikennetapahtumat	96 000		74 000	73 425
€/maksuliikennetapahtuma	2,18 €	84	2,60 €	2,27 €
menot yhteensä	209 757 €	109	192 158 €	166 709 €
josta: Kirjanpito				
kirjanpidon viennit	570 000		560 000	572 822
€/kirjanpitoventi	0,55 €	103	0,53 €	0,50 €
menot yhteensä	313 177 €	105	299 413 €	286 840 €
Asiantuntijapalvelut	1 239 229	94	1 316 317	1 263 225
josta: Henkilöstöhallinto				
vakituisen henkilökunnan määrä	1 337		1 305	1 292
€/vak. henkilö/vuosi	203,04 €	105	193,07 €	158,80 €
menot yhteensä	271 468 €	108	251 958 €	205 168 €
josta: Työterveyshuolto				
vakituisen henkilökunnan määrä	1 337		1 305	1 292
€/vak. henkilö/vuosi	392,00 €	78	505,13 €	551,12 €
menot yhteensä	524 098 €	80	659 192 €	712 042 €
josta: Työsuojelu				
vakituisen henkilökunnan määrä	1 337		1 305	1 292
€/vak. henkilö/vuosi	77,49 €		79,43 €	65,70 €
menot yhteensä	103 599 €	100	103 662 €	84 890 €
Tarkastuslautakunta	61 321	91	67 225	53 285
Menot yhteensä	7 122 290	101	6 955 819	6 999 409
Tulot yhteensä	4 258 359	102	4 178 767	3 563 552

Tuottajan viesti tilaajalle:

Suhdetoiminta -kohtaan sisältyy myös koko kaupungin eläkelahjat.

Henkilöstömäärä on koko Raision kaupungin vakituisen henkilökunnan määrä.

*) sisältää seuraavan nettobudjettiyksikön:

Sähkökauppa	Menot	-2 050 145	100	-2 050 119	-2 493 007
	Tulot	1 700 000	100	1 700 000	1 562 506
	Netto	-350 145		-350 119	-930 501

6.2. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN LAUTAKUNNAN

SITOVAT TAVOITTEET 2019

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-99.696.915 €	27.843.783 €	-71.853.132 €
TP2016	-100.560.137 €	28.413.053 €	-72.147.084 €
TP2017	-95.725.299 €	26.626.111 €	-69.099.188 €
TAM2018	-100.251.789 €	27.703.051 €	-72.548.738 €
TA2019	-100.824.973 €	26.148.082 €	-74.676.891 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä Toimenpiteet	Mittari tai seurantatapa Tavoitetaso 2019
--------------------------------	--

ELINVOIMAINEN RAISIO

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisena.	Ikäihmisille suunnattuja asumisvaihtoehtoja palveluiden läheisyyteen huomioiden yhteisöllisyys ja osallisuus (tuettu asuminen). Mittarit: - Seurataan asuntojen määrää
Asumisen viihtyisyys ja turvallisuus.	Sosiaalisen isännöitsijän palkkaaminen joihinkin taloyhtiöihin. Mittarit: - Kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen FinSoten laajat mittarit - kouluterveyskysely - TEA-viisari - esteettömyysasiamiehen lausunto
Ympäristön turvallisuus ja liikkumisen helppous (lapset, nuoret, iäkkäät, vammaiset) tukevat yhteisöllisyyttä.	

HYVINVOIVA RAISIO

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.	Laaja hyvinvointisuunnitelma laadittu siihen liittyvine ohjelmineen. Mittarit: - kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen, FinSoten mittarit - Terveystiedon edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari) - kouluterveyskysely
Kuntalaisten ja järjestöjen osallistaminen kaupungin kehittämiseen kutsumalla asukkaita joihinkin	Yhdistysten, järjestöjen ja epävirallisten asukastoimikuntien toimintaedellytyksiä tuetaan mm.

työryhmiin ja perustamalla asiakasraateja.	tarjoamalla kerho- ja kokoontumistiloja, viranomaistukea ja taloudellista tukea niin, että toiminta on mahdollisimman monen saavutettavissa. Nostetaan kulttuurin arvostus samalle tasolle liikunnan kanssa arvostuksen ja tuen kanssa. Mittarit: - toteutetut toimenpiteet
Vapaaehtoistyön koordinointi ja rakenne.	Vapaaehtoistyön koordinaattori, jonka työparina toimii vapaaehtoistyöntekijä (vaihtuva). Koordinoinnin vaatimat resurssit. Kumppanuus vapaaehtoistoimijoiden kanssa. Mittarit: - toteutunut toiminta - vertaisliikkuja, kahvittelukaveri - koulumummot ja –vaarit - kulttuurikaverit
Yhdistetään viranomaistyötä ja vapaaehtoistyötä. Kannustetaan asukkaita aktiivisuuteen kulttuurin tuottamisessa ja kuluttamisessa.	Monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri puolilla kaupunkia. Mittarit: - toimipaikat ja toimintamuodot (Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi – muistilista) Kannustinkortti pienituloisille väestöryhmille ja 65+-kortti ja Hulvelan ja Kerttulakodin kuntosaliranneke ikääntyville asukkaille. Mittarit: - myönnettyjen rannekkeiden ja korttien lukumäärä - käytön aktiivisuuden seuranta
Asukkaiden terveydentila paranee. Asukkaat saavat tietoa sosiaali- ja terveyspalveluista yhdestä osoitteesta.	Kuntalaisia ohjataan ja tuetaan terveellisempiin elämäntapoihin ja itsensä hoitamiseen tavoitteena sairauksien ennalta ehkäisy. Matalan kynnyksen palveluohjaus aloitetaan keskeisellä paikalla kaupunkia. Mittarit: - Palveluohjauksen asiointimäärät - Asiakastytytyväisyyskyselyt. - FinSote-tutkimus - Kouluterveyskysely - TEA-viisari
Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja 2-asteen koulutuksessa lapset ja nuoret voivat hyvin.	Tarjotaan varhainen tuki koko varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä 2-asteen koulutuksen ajan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta terveystarkastusten ja ohjauksen kautta. Tuetaan peruskoululaisia tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa lisäämällä oppilaan ohjauksen resursseja. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten jatko-opintokelpoisuus turvataan riittävän pitkällä valmistavan opetuksen kestolla oppivelvollisuusiän täyttymisen estämättä. Lasten ja nuorten palveluissa tehdään monialaista yhteistyötä. Mittarit: - Kouluterveyskysely - Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet / ilman jatkopaikkaa jääneet / koulutuksen keskeyttäneet

Nuorten päihteidenkäyttöön puututaan	- Monialainen yhteistyö toteutuu Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ohjaa ja tukee terveystarkastusten yhteydessä nuoria päihteettömyyteen. Koulujen opintosisällöt ohjaavat päihteettömyyteen. Päihteidenkäyttötilanteissa toteutetaan varhaisen puuttumisen mallia (Valomerkki). Mittarit: - Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma on laadittu moniammatillisesti ja hyväksytty valtuustossa - Kouluterveyskysely
Työikäisten ja vanhempien ikäluokkien päihteiden käytön haitat vähenevät	Päihteiden käytön puheeksiotto ja mini-interventio toteutetaan kaikissa peruspalveluissa matalan kynnyksen periaatteella. Hoitoon ohjaus toteutetaan varhaisessa vaiheessa huolen herätessä. Varhaisen vaiheen ryhmä ja muita tukipalveluita tarjotaan aktiivisesti. Mittarit: - FinSote-tutkimus - TEA-viisari - päihdebarometri.
Kaikkien raisiolaisten on turvallista elää ja asua Raisiossa	Ehkäistään lähisuhdeväkivaltaa, kehitetään väkivallan puheeksiottoa ja luodaan toimintaohjeet kaikkien hallintokuntien työntekijöille Mittarit: - Perheväkivaltaa, lapsen pahoinpitelyä ja/tai seksuaalista hyväksikäyttöepäilyä koskevien lastensuojeluilmoitusten määrä - kaiken ikäisten kaltoinkohtelua, heitteille jättöä ja hyväksikäyttöä koskevat ilmoitukset
Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.	
Tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lasten ja perheiden avun ja tuen tarve kaikissa kaupungin peruspalveluissa sekä vastataan niihin.	Tarjotaan kaupungin peruspalveluiden työntekijöille valtakunnallinen toimintamalli lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, esim. Lapset puheeksi-menetelmä Mittarit: - Neuvolapalveluiden peittävyys - Erityispalveluiden tarve
Terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävillä palveluilla turvataan mahdollisimman toimintakykyistä ikääntymistä. Ikäihmisten kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkään.	Osallistutaan Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteeniäkkäiden terveysliikuntaohjelmaan yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa. Mittarit: - FinSoten 75+ elintapamittarit ja ikäihmisten laatuohjelman seurantamittarit (STM)
Oikea-aikaisilla toimintakykyä ylläpitävillä palveluilla hillitään säännöllisten hoivapalveluiden tarvetta.	Laaditaan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytetään valtuustossa. Mittarit: - Kotona asuvien osuus 75+, 80+,85+vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä - Omaishoidon tuen asiakkaina olevien osuus 75+, 80+,85+-vuotiaasta väestöstä

	- Säännöllisessä kotihoidossa olevien osuus 75+, 80+, 85+ ikäisestä väestöstä - Tehostetussa palveluasumisessa asuvien osuus 75+, 80+, 85+ikäisestä väestöstä
(Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta)	(Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys.)
Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä	Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrää hillitään.

KEHITTYVÄ RAISIO

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennetkaisuut ovat kehittyvän Raisen tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

Ikäihmisten kotona asumisessa ja säännöllisissä palveluissa hyödynnetään teknologiaa.	Turvallisuusteknologian hyödyntäminen ikäihmisten kotona. Koneellisen lääkejakelun käyttöönotto Mittarit: - Koneellinen lääkejakelu otettu käyttöön
Parannetaan kuntalaisten digiosaamista.	Perustetaan monialainen työryhmä, johon kutsutaan kuntalaisten edustajia eri ikäryhmistä suunnittelemaan digikoulutuksia eri kuntalaisryhmille. Mittarit: - ryhmiin ohjattujen henkilöiden määrä

TASAPAINOINEN TALOUS JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Raisen kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

Työilmapiirin parantaminen avoimemmaksi ja luottamuksellisemmaksi. Työntekijöille enemmän valtaa ja vastuuta miten työ organisoidaan ja tehdään.	Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen tukemalla omaehtoista hyvinvoinnin ylläpitoa. Mittarit: - Työterveys- ja -hyvinvointikyselyt - Kehityskeskustelut - Sairauspoissaolot
--	---

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	29.011.660 €	547 kpl	584,5 htv
TP2016	29.389.252 €	573 kpl	600,8 htv
TP2017	29.345.959 €	591 kpl	606,0 htv
TAM2018	31.586.411 €	606 kpl	606,0 htv
TA2019	31 437 701 €	612 kpl	610,0 htv

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

	Ostot yhteensä	Ostot kuntayhtymiltä	Ostot muilta
TP2015	57.033.383 €	36.466.979 €	20.566.404 €
TP2016	57.842.221 €	37.116.578 €	20.725.643 €
TP2017	57.027.446 €	34.770.824 €	22.256.622 €
TAM2018	58.807.227 €	35.970.771 €	22.836.456 €
TA2019	60.241.266 €	37.003.843 €	23.237.423 €

OLENNAISET TALOUSARVIOON VAIKUTTAVAT HUOMIOT

Työterveyshuoltoa ei ole budjetoitu sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan vuoden 2019 talousarvioehdotukseen järjestämisvastuun siirtyessä muualle.

Virka- ja työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten vaikutus sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan vuoden 2019 talousarvioehdotuksessa on noin 1.200.000 euroa.

Kohdennettu työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen ja lomarahojen päättymisen vaikutus sekä seuraavat muutokset:

Palkat: +500.000 euroa

Työllisyysvaraus: -400.000 euroa

Kohdentamaton säästö: -1,0 miljoonaa euroa

Kuljetuspalvelukustannukset: -100.000 euroa – toteutetaan pilotti, jossa osa kuljetuksista pyritään tekemään omana toimintana ja vertaillaan kustannuksia ulkopuoliseen tuotantoon

Työllisyyspalveluiden johtaja ja urasuunnittelijan määräaikaista virkoja jatketaan määräaikaista v. 2019 ajan.

Vuoden 2019 aikana tehdään sote-palveluverkkoselvitys mukaan lukien toimipisteselvitykset. Selvitys sisältää vertailun lähikuntiin, myös kustannusvertailun ja kattavuuden osalta. Selvitys tehdään, mikäli sote- ja maakuntauudistus ei toteudu.

Palvelusetelin käyttöä tehostetaan mahdollisuuksien mukaan.

Työterveyshuollon mahdollinen kustannusvaikutus sisältyy Sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan talousarvioon.

KV: Työllisyysmäärärahaa lisätään 200.000 euroa

VAKANSSIESITYKSET 2019 (VAKITUISET)											
Palvelu	Toimintayksikkö	Vakanssi	Määrä (uudet vakanssit)	Vakanssin luonne	Käsittely talousarvioesityksessä						
					Henkilöstökulut		Vähennys muista kuluista		Tuottojen lisäys		Nettokulut
					Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	
Hoito- ja hoivapalvelut	Kotihoito	Lääkäri / geriatri	1	Uusi vakanssi	262025	82 000	266030	82 000		-	-
	Kotihoito Hulvela	Lähihoitaja	1	Uusi vakanssi	262030	40 000	264025	28 000	262030	12 000	-
	Päivätoiminta Raisio	Ohjaaja / geronomi	1	Uusi vakanssi	263010	52 000	266030	52 000		-	-
	Intervallahoito	Ohjaaja / lähihoitaja	1	Uusi vakanssi	266025	40 000	266030	40 000		-	-
	Kotikuntoutus	Lähihoitaja	2	Uusi vakanssi	263030	80 000	266030	80 000		-	-
	Kotisairaala	Sairaanhoitaja	2	Uusi vakanssi	266080	90 000		-	266080	13 000	77 000
Yhteensä			8			384 000		282 000		25 000	77 000
Kuntoutuspalvelut	Kuntoutus Raisio	Toimintaterapeutti	1	Uusi vakanssi	225210	25 400	225520	2 948		-	22 452
	Kuntoutus Rusko				225220	7 000	225525	7 640		-	- 640
	Kehitysneuvola Raisio				225310	3 600	225310	7 000		-	- 3 400
Yhteensä			1			36 000		17 588		-	18 412
Perhepalvelut	Sosiaalityö Rusko	Psykiatrinen sairaanhoitaja	1	Uusi vakanssi	242011	45 000		-		-	45 000
Yhteensä			1			45 000		-		-	45 000
Yhteensä			0			-		-		-	-
											-
											-
											-
Yhteensä			0			-		-		-	-
Vastaanottotoiminta	Vastaanotto Raisio	Terveystoiminta	1	Uusi vakanssi	222010	37 500		-		-	37 500
	Vastaanotto Raisio	Terveystoiminta	1	Uusi vakanssi	222010	75 000		-	222010	20 000	55 000
						-		-		-	-
						-		-		-	-
Yhteensä			2			112 500		-		20 000	92 500
Yhteensä			12			577 500		299 588		45 000	232 912

[illegible]

NIMIKEMUUTOKSET						
Palvelut:	Suun terveydenhuolto, vastaanotto toiminta ja perhepalvelut					
Kustannuspaikka	Toimintayksikkö	Vakanssi nro	Vanha tehtävänimike	Uusi tehtävänimike	Lisäkulut	Perustelut
232 010	Suun terveydenhuolto Rusko	230047	Vastaanottoavustaja 55 %	Välinehuoltaja/tk-avustaja 80 %	5 500	Työtehtävät pääosin välinehuoltoa, joten nimikekin kuuluisi olla sen mukainen. Tutkinto vaaditaan. Ruskon terveysaseman terveydenhuollon ammattihenkilöiltä jää välinehuolto pois ja aika jää potilaiden hoitotyöhön.
222 020	Vastaanotto Rusko				2 600	Suun terveydenhuollossa Lifecaren laskutus vaatii aiempaa enemmän työpanosta (laskutus tehtävä vähintään joka päivä, aikaisemmin riitti 1-2 kertaa viikossa)
						Osa-aikaisen rekrytointi on hankalaa, varsinkin kun palkka on pieni ja tuntimäärä ollut vähäinen. Työntekijöiden vaihtuvuus on ollut suurta - häiritsee työntekeä.
222 020	Vastaanotto Rusko	220037	Laitoshuoltaja	Terveydenhoitaja	25 100	Vahdon terveysaseman laitoshuollon siirryttyä Ruskon tekniseen toimeen vapautuu 50% laitoshuoltajan vakanssi 220037. Esitetään nimikemuutosta terveydenhoitajan vakanssiksi ja täydennystä 100% työaikaan.
						Perusteena hoitajien tehtävien ja oheistyön työmäärän lisääntyminen laaja-alaisesti pitkällä aikavälillä. Jo puhelinpalvelun lisääntyminen 10 jopa 20 puhelun tunnin ja ilmaisjakelutarvikeasioiden hoito sitoo 2 hoitajan työpanoksen.
						Hoitajan työpanoksen saanti sekä päivystyspotilaiden että kiireettömien potilaiden hoitotyöhön, ohjaukseen, neuvontaan ja vastaanottotyöhön on riittämätöntä.
						Lisääntynyt tarve on mm. astmapotilaiden kontrolliin ja laiteohjaukseen, diabetespotilaiden ohjaukseen ja seurantaan sekä potilaiden etukäteistutkimuksiin.
						Myös aikaa vievät haavahoidot ovat lisääntyneet hoitojen siirryttyä enenevästi terveysasemalle.
						Ruskon terveyskeskusalueella hoitajaresurssit ovat pitkään jääneet jälkeen lisääntyneeseen tarpeeseen nähden. Kun huomioidaan väestömäärä ja palvelujen käyttö, tulisi vastaanotossa olla 2 hoitajan lisäys vrt. isäntäkunnan resursseihin.
221 025	Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	220232	Terveydenhoitaja 50 %	Terveydenhoitaja 100 %	18 750	Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki muuttui 1.1.2018 alkaen. Lainsäädännön myötä opiskeluterveydenhuolto Rasekossa laajeni koskettamaan huomattavasti laajempaa opiskeilijaryhmää. Rasekon oppilasmäärä on ollut 1674 opiskelijaa syksyllä 2018.
	Raisio					Opiskelijamääräsuositus per terveydenhoitaja valtakunnallisesti vakiintuneessa käytännössä on 600. Tämän hetken resurssi on 2,0, resurssintarve 2,79.
242 010	Perhepalvelut	240061	Koordinaattori	Ohjaaja	-	Koordinaattorin työhön on kuulunut paljon sosiaalihuoltolain mukaista työtä. Koordinaattorin nimikettä esitetään muutettavaksi ohjaajan vakanssiksi kuitenkin siten, että tämän ohjaajan tehtäviin luetaan edelleen kuuluvaksi työskentely systeemissä työryhmässä. Ohjaajan nimike kuvaa paremmin suurinta osaa koordinaattorin työstä.
YHTEENSÄ					51 950	

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-18 423 428	-18 418 392	-19 471 201	-18 365 228	-18 365 228	-18 365 228
Maksutuotot	-5 318 116	-5 158 951	-4 980 752	-4 970 062	-4 970 062	-4 970 062
Tuet ja avustukset	-2 831 192	-1 203 686	-1 613 746	-1 021 416	-1 021 416	-1 021 416
Vuokratuotot	-1 599 442	-1 786 430	-1 675 926	-1 775 926	-1 775 926	-1 775 926
Muut toimintatuotot	-240 882	-58 652	-15 450	-15 450	-15 450	-15 450
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-28 413 060	-26 626 111	-27 757 075	-26 148 082	-26 148 082	-26 148 082
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	22 417 537	22 877 428	24 771 753	24 792 665	24 993 896	24 993 896
Eläkekulut	5 460 976	5 333 191	5 493 935	5 567 452	5 604 017	5 604 017
Muut henkilösivukulut	1 510 739	1 135 340	1 066 780	969 380	839 788	839 788
Henkilöstökulut yhteensä	29 389 252	29 345 959	31 332 468	31 329 497	31 437 701	31 437 701
Palvelujen ostot	57 842 221	57 027 446	59 907 227	60 341 266	60 241 266	60 241 266
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 406 556	2 621 040	2 711 381	2 916 178	2 916 178	2 916 178
Avustukset	9 002 050	4 654 782	4 840 500	4 428 600	4 428 600	4 428 600
Vuokrat	1 786 201	1 943 491	1 865 950	1 990 248	1 990 248	1 990 248
Muut toimintakulut	133 939	132 574	-483 867	1 010 980	-389 020	-189 020
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	100 560 219	95 725 292	100 173 659	102 016 769	100 624 973	100 824 973
TOIMINTAKATE	72 147 159	69 099 181	72 416 584	75 868 687	74 476 891	74 676 891

Raision kaupunki		Budjettiyhteenveto				Sivu 2
INTIME/Talouden Suunnittelu		2 Sosiaali- ja terveyslautakunta <i>ulk. + sis.</i>				13.11.2018 15:19:51
Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-19 141 809	-19 133 653	-20 121 201	-19 065 228	-18 365 228	-18 365 228
Maksutuotot	-5 433 116	-5 257 157	-5 088 752	-5 081 062	-5 081 062	-5 081 062
Tuet ja avustukset	-2 831 192	-1 203 686	-1 613 746	-1 021 416	-1 021 416	-1 021 416
Vuokratuotot	-1 599 442	-1 786 430	-1 675 926	-1 775 926	-1 775 926	-1 775 926
Muut toimintatuotot	-240 882	-58 652	-15 450	-15 450	-15 450	-15 450
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-29 246 441	-27 439 578	-28 515 075	-26 959 082	-26 259 082	-26 259 082
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	22 417 537	22 877 428	24 771 753	24 792 665	24 993 896	24 993 896
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	5 460 976	5 333 191	5 493 935	5 567 452	5 604 017	5 604 017
Muut henkilösivukulut	1 510 739	1 135 340	1 066 780	969 380	839 788	839 788
Henkilöstökulut yhteensä	29 389 252	29 345 959	31 332 468	31 329 497	31 437 701	31 437 701
Palvelujen ostot	60 239 892	59 762 086	62 619 381	63 253 020	63 097 551	63 097 551
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 408 230	2 623 387	2 712 381	2 917 678	2 917 678	2 917 678
Avustukset	9 002 050	4 654 782	4 840 500	4 428 600	4 428 600	4 428 600
Vuokrat	4 544 569	4 705 383	4 798 916	5 195 819	5 054 659	5 054 659
Muut toimintakulut	133 939	132 574	-483 867	1 010 980	-389 020	-189 020
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	105 717 932	101 224 171	105 819 779	108 135 594	106 547 169	106 747 169
TOIMINTAKATE	76 471 491	73 784 593	77 304 704	81 176 512	80 288 087	80 488 087
VUOSIKATE	76 471 491	73 784 593	77 304 704	81 176 512	80 288 087	80 488 087
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	236 567	245 873	258 761	177 943	177 943	177 943
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	76 708 058	74 030 466	77 563 465	81 354 455	80 466 030	80 666 030

6.3. SIVISTYSLAUTAKUNNAN SITOVAT TAVOITTEET 2019

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-29 962 776 €	3 322 422 €	-26 640 334 €
TP2016	-29 793 269 €	3 033 429 €	-26 759 815 €
TP2017	-29 408 435 €	2 944 215 €	-26 464 220 €
TAM2018	-30 678 856 €	2 688 619 €	-27 990 237 €
TA2019	-31 713 901 €	2 287 319 €	-29 426 582 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2019

Elinvoimainen Raisio

Raisio on monipuolinen sivistyskaupunki

Tavoitteena laajat sekä monipuoliset sivistystoimen palvelut

Toimenpiteet:

Kartoitetaan sivistyskeskuksen tuottamat palvelut. Palveluverkkoselvitys toteutettu kesään 2019 mennessä.

Opetus on monipuolista ja tasa-arvoista kaikilla kouluasteille

Toimenpiteenä kehitetään opetuksen yhteistä suunnittelua ja henkilöstön koulutusta.

Mittarit:

Oppimistulosten arviointi
Henkilöstön vuosittaiset koulutuspäivät

Hyvinvoiva Raisio

Vahvistetaan raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia

Toimenpiteet:

Laaditaan lasten ja nuorten kouluhyvinvointia koskeva toimenpideohjelma ja koordinoidaan EU:n Erasmus ohjelmaan kuuluvaa kansainvälistä kehitysohjelmaa.

Vahvistetaan oppilashuollon resursointia.

Tarjotaan varhainen tuki koko varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä 2-asteen koulutuksen ajan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta terveystarkastusten ja ohjauksen kautta. Tuetaan peruskoululaisia tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa lisäämällä oppilaan ohjauksen resursseja.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten jatko-opintokelpoisuus turvataan riittävän pitkällä valmistavan opetuksen kestolla oppivelvollisuuden täyttymisen estämättä. Lasten ja nuorten palveluissa tehdään monialaista yhteistyötä.

Mittarit:

- Lapset puheeksi - menetelmä
- Kouluterveyskysely
- Oppimistulosten arviointi
- Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet/ilman

- jatko paikkaa jääneet/ koulutuksen keskeyttäneet
Monialainen yhteistyö toteutuu

Lisää liikettä!

Tavoite:

Lapsi ja koululainen on aktiivinen kulkija

Toimenpiteet:

Kehitetään lasten ja koululaisten aktiivista liikkumista varhaiskasvatuksessa sekä koulu- ja vapaa-aikana.

Mittarit:

MOVE-testin tulokset perusopetuksessa
Ilo kasvaa liikkuen –ohjelma varhaiskasvatuksen yksikköjen käytössä

Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.

Tavoite:

Jokainen raisiolainen nuori löytää jatko-opiskelupaikan tai vaihtoehtoisesti työpaikan.

Toimenpiteet:

Seurataan vuosittain nuorten siirtymistä perusopetuksesta toiselle-asteelle tai työelämään.

Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.

Toimenpiteet:

Seurataan aktiivisesti (kouluterveyskysely, THL) raisiolaisten nuorten päihteidenkäyttöä ja panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.
Laaditaan ennaltaehkäisevän päihdetyön ohjelma (toteutuu K/E).

Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet.

Toimenpiteet:

Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitys laadittu kesään 2019 mennessä.

Kehittyvä Raisio

Opetuksen toimintaympäristön kehittäminen

Tavoite:

Oppimisympäristöjen sekä opetuksen kehittäminen

Toimenpiteet:

Opetukseen kokeileva toimintakulttuuri

Mittari:

Oppimistulosten arviointi

Digitaalinen - Raisio

Toimenpiteet:

Vahvistetaan oppilaiden valmiuksia digitaaliseen yhteiskuntaan

Mittari:

Sähköisten palveluiden käyttö opetuksessa

Tiedonpuiston alueen kehittäminen

Toimenpiteet:

Sivistyskeskuksen yhteisiä palveluita keskitetään alueelle

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-24 005 549 €	475	510
TP2016	-23 594 195 €	471	502
TP2017	-23 369 094 €	481	509
TAM2018	-23 974 348 €	484	526
TA2019	-24 970 459 €	499	542

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-3 627 915 €
TP2016	-2 733 196 €
TP2017	-2 854 777 €
TAM2018	-3 034 019 €
TA2019	-2 958 166 €

OLENNAISET TALOUSARVIOON VAIKUTTAVAT HUOMIOT

Oppilasmäärä 20.9.2018 (tilastointipäivä) on 2213 oppilasta (sis. 12 valmistavan luokan oppilasta), tällä hetkellä 9 lk oppilaita on 246 ja tulevia 1 lk oppilaita on n. 250 (esiopetuksessa on 255 lasta), oppilasmäärän muutos +/- 5 lasta/oppilasta.

Päivähoidossa lapsia on 1052, uuden Pasalanpuiston päiväkodin myötä lapsia/paikkoja on n. 1100. Lautamiehenkadulle valmistuu uusi palvelusetelipäiväkoti johon tulee n. 60 paikkaa.

Merkittävimmät muutokset

- Pasalanpuiston päiväkotia 7.1.2019 alkaen
- uusi palvelusetelipäiväkoti Raisioon
- uusi vastaava koulukuraattori
- perusopetuksen opettajien vuosityöaikakokeilu

Kohdennettu työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen ja lomarahojen päättymisen vaikutus sekä seuraavat muutokset:

Tulot: + 100 000

Aineet ja tarvikkeet: -100.000

Palkat: -120.000

Yksityistä perhepäivähoitoa tulee käyttää aitona vaihtoehtona päivähoiton palveluvalikoimassa.

VAKANSSIESITYKSET 2019											
Palvelu	Toimintayksikkö	Vakanssi	Määrä (uudet vakanssit)	Vakanssin luonne 1)	Käsittely talousarvioesityksessä						
					Henkilöstökulut		Vähennys muista kuluista		Tuottojen lisäys		Nettokulut
					Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	
Opetuspalvelut	Koulu	Vastaava kuraattori	1	Uusi vakanssi	315110	50 000					50 000
											0
											0
YHTEENSÄ			1			50000		0		0	50000

[illegible]

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-582 360	-571 777	-433 932	-473 932	-473 932	-473 932
Maksutuotot	-1 749 109	-1 832 370	-1 870 130	-1 496 191	-1 596 191	-1 596 191
Tuet ja avustukset	-692 507	-537 084	-262 953	-213 820	-213 820	-213 820
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	-9 453	-2 987	-3 376	-3 376	-3 376	-3 376
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-3 033 429	-2 944 218	-2 570 391	-2 187 319	-2 287 319	-2 287 319
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	18 310 648	18 579 823	18 741 930	19 903 797	20 010 012	20 010 012
Eläkekulut	4 055 508	3 848 224	3 977 963	4 265 873	4 285 174	4 285 174
Muut henkilösivukulut	1 228 039	941 059	809 643	781 657	675 273	675 273
Henkilöstökulut yhteensä	23 594 195	23 369 106	23 529 536	24 951 327	24 970 459	24 970 459
Palvelujen ostot	2 733 196	2 854 770	2 927 245	2 958 166	2 958 166	2 958 166
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	627 777	694 884	734 372	1 041 722	941 722	941 722
Avustukset	2 705 911	2 371 211	2 550 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
Vuokrat	67 945	68 356	68 515	69 315	69 315	69 315
Muut toimintakulut	64 220	50 119	24 539	24 239	24 239	24 239
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	29 793 244	29 408 446	29 834 207	31 794 769	31 713 901	31 713 901
TOIMINTAKATE	26 759 815	26 464 228	27 263 816	29 607 450	29 426 582	29 426 582

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-913 703	-572 069	-433 932	-473 932	-473 932	-473 932
Maksutuotot	-1 772 789	-1 834 188	-1 870 130	-1 496 191	-1 596 191	-1 596 191
Tuet ja avustukset	-692 507	-537 084	-262 953	-213 820	-213 820	-213 820
Vuokratuotot	-53 661	-45 955	-52 190	-36 810	-36 810	-36 810
Muut toimintatuotot	-12 738	-6 601	-3 376	-3 376	-3 376	-3 376
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-3 445 398	-2 995 897	-2 622 581	-2 224 129	-2 324 129	-2 324 129
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	18 310 648	18 579 823	18 741 930	19 903 797	20 010 012	20 010 012
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	4 055 508	3 848 224	3 977 963	4 265 873	4 285 174	4 285 174
Muut henkilösivukulut	1 228 039	941 059	809 643	781 657	675 273	675 273
Henkilöstökulut yhteensä	23 594 195	23 369 106	23 529 536	24 951 327	24 970 459	24 970 459
Palvelujen ostot	6 582 298	6 503 646	6 456 267	6 499 147	6 499 147	6 499 147
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	629 108	696 232	734 372	1 041 722	941 722	941 722
Avustukset	2 705 911	2 371 211	2 550 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000
Vuokrat	5 339 905	5 542 264	5 641 343	5 784 728	5 784 728	5 784 728
Muut toimintakulut	64 245	50 119	24 539	24 239	24 239	24 239
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	38 915 662	38 532 578	38 936 057	41 051 163	40 970 295	40 970 295
TOIMINTAKATE	35 470 264	35 536 681	36 313 476	38 827 034	38 646 166	38 646 166
VUOSIKATE	35 470 264	35 536 681	36 313 476	38 827 034	38 646 166	38 646 166
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	243 618	223 166	243 067	151 019	151 019	151 019
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	35 713 882	35 759 847	36 556 543	38 978 053	38 797 185	38 797 185

6.4. VAPAA-AIKALAUTAKUNNAN SITOVAT TAVOITTEET 2019

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-3 667 717 €	1 024 328 €	-2 643 389 €
TP2016	-3 824 924 €	1 060 266 €	-2 764 924 €
TP2017	-3 596 021 €	1 093 063 €	-2 480 199 €
TAM2018	-3 589 042 €	1 079 019 €	-2 510 023 €
TA2019	-3 598 874 €	910 136 €	-2 688 738 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2019

Elinvoimainen Raisio

Raision vapaa-aikapalvelut ovat vetovoima-tekijä.

Toimenpiteet:
Kevyen liikenteen roolin vahvistaminen, Raisiosta pyöräilykaupunki.
Kirjastotalon kehittäminen aktiivisena kulttuurikeskuksena.
Viestinnän vahvistaminen. Aktiivinen verkko- ja someviestintä.

Mittari:
Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi. Arttu, Taloustutkimuksen kyselyt, THL:n Fin-Sote. Tapahtumaseuranta. Verkkoviestinnän snoobi –raportit.

Hyvinvoiva Raisio

Vapaa-aikapalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.

Toimenpiteet:
Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa ovat mukana kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Mittarit:
Terveystiedon edistämisen aktiivisuus eli TEA-viisari: Johtaminen 75 +pistettä vihreällä.
Toteutunut (K/E)

Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.

Toimenpiteet:
"Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi" eri ministeriöiden ja Kuntaliiton julkaisu on aktiivisessa käytössä. Liikuntapalvelut tukee tarvittaessa toimialojen keinoja.

Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.

Mittari:
Toimialakohtaisten suositusten toteutuminen yli 70 %

Tavoite:
Aktiivisesti osallistuvien ja harrastavien osuudet väestössä kasvaa

Toimenpiteet:
Liikuntapalvelujen perustehtävä.

Mittari:
Lapset ja nuoret: Kouluterveyskysely, Liikunnan suositusten toteutuminen paranee.
Aikuisväestö FinSote –tutkimus: liikuntaa riittävästi harrastavien osuus kasvaa.

Tavoite:
Kävijämäärän ja käyttöasteen kasvu kaupungin ylläpitämällä liikuntapaikoilla.

Toimenpiteet:

Liikuntapalvelujen perustehtävä yhdessä urheiluseurojen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa. Kävijämääräseurannan kehittäminen liikuntapaikoilla.

Mittari: Liikuntapaikkojen kävijämäärät ja varattavien liikuntapaikkojen käyttöasteet.

Tavoite:

Ajanmukaiset harrasteliikunnan ja urheilun olosuhteet. 1 iso perusparannuskohde / vuosi.

Toimenpiteet:

Laaditaan Liikuntaympäristöjen kehittämisohjelma 2018 – 2022.

Mittari:

Liikuntaympäristön kehittämisohjelman toimenpidesuosittelujen toteutuminen.

Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.

Tavoite:

Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatkopaikkaa.

Toimenpiteet:

Etsivien nuorisotyöntekijöiden, nuorisopalveluiden pajatoiminnan ja erityisnuorisotyöntekijän perustehtävä on aktiivinen yhteistyö sosiaalipalvelujen ja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Mittari:

Koulupudokkaiden määrä.

TE-toimiston tilastot.

Etsivän nuorisotyön asiakkuudet.

Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.

Tavoite: Nuorten päihteidenkäyttö vähenee.

Toimenpiteet:

Nuorisopalvelut on mukana ennalta ehkäisevän päihdeohjelman laadinnassa. Nuorisotyöntekijät ovat asennekasvattajina omissa toimintaympäristöissään sekä yhteistyössä koulujen ja perhepalveluiden kanssa. Toteutetaan kokeiluprojekti jalkautuvan nuorisotyön menetelmin kaupungin alueella ja tapahtumissa.

Mittari:

Kouluterveyskysely, päihteiden käytön määrä.

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Tavoite:

Yhdistysten välillinen ja välitön tuki ei heikkene.

Toimenpiteet:

Vapaa-aikapalvelut tukevat liikunta-, nuoriso- ja kulttuurityötä tekeviä yhdistyksiä välillisesti tilojen käytössä ja tapahtumien järjestelyissä sekä myöntää taloudellista tukea avustuksina.

Mittari:

Tilojen käytön taksat ja periaatteet.

Avustuspäärahalla / vuosi

Toimenpiteet:

Vapaa-aikapalvelut edistävät aktiivista kansalaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteistyössä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa sekä tarjoaa tiloja harrastamiseen ja kansalaistoimintaan.

Kirjasto ylläpitää oman alansa vapaaehtoisverkostoa.

Mittari:

FinSote – tutkimus, osallistumisaktiivisuus sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset paranevat.

Vapaaehtoistyöhön osallistuneiden määrä

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta.

Tavoite:

Ikäihmisten itsenäinen selviytyminen paranee.

Toimenpiteet:

Vapaa-aikapalvelut osallistuvat Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman laadintaan. Raisio osallistuu Ikäinstituutin valtakunnalliseen Voimaa vanhuuteen – iäkkäiden terveysliikunta-ohjelmaan päämääränä edistää kotona asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75+) itsenäistä selviytymistä ja elämänlaatua terveysliikunnan avulla. Liikuntapalvelut ovat mukana sosiaalipalvelujen kanssa toteuttamassa ohjelmaa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittää ikäihmisten hyvinvointipalveluita yhdessä hoito- ja hoivapalvelujen kanssa.

Mittari:

FinSote –tutkimus, 75+ elintapamittarit ja STM:n Ikäihmisten laatusuositus Kirjaston kotipalvelun asiakkaat, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toiminta Hulvelan palvelukeskuksessa.

Kehitetään vapaa-aikapalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Tavoite:

Palvelumuotoilun kehittäminen, sähköisen asioinnin kehittäminen ja viestinnän parantaminen.

Vapaa-aikapalvelut ovat kaikille eri väestöryhmille. Esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Toimenpiteet:

Palvelujen asiakaslähtöinen uudistaminen.

Toteutetaan Esteettömyyskartoitus, esteettömyyden huomioiminen viestinnässä, tiloissa ja ulkoalueilla.

Palvelumuotoilun koulutus henkilöstölle.

Esteettömien palvelujen (Celia) markkinointi.

Mittari:

Asiakas- ja asukastyytyväisyyskyselyt
Yleisarvio palveluista 4 (asteikolla 1 – 5)
Celia-palvelujen käyttäjämäärät.

Tavoite:

Yksilöllisen elämäntapaohjauksen kehittäminen.

Toimenpiteet:

Liikuntapalvelut kehittävät yhdessä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa liikunnan palveluketjua (LIPAKE). Elämäntapaneuvonta ja -ohjaus-palvelu kuntalaisille.

Kirjastossa Lukuvalmennus-kokeilu.

Mittari:

Asiakasmäärät ja -tyytyväisyyskysely.

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.

Tavoite:

Työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laadinta, kuvaus toimenpiteistä.

Toimenpide:

Vapaa-aikapalveluissa laaditaan työpaikkakohtaiset hyvinvointisuunnitelmat. Liikuntapalvelut ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut osallistuvat työpaikkakohtaisten hyvinvointiohjelmien kehittämiseen ja auttavat toteutuksessa.

Mittari:

Hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen (K/E)
Liikuntapalvelujen sisäiset asiakkuudet.

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-2 459 319 €	53,3	64,9
TP2016	-2 479 324 €	56,7	61,2
TP2017	-2 438 292 €	56,7	66,2
TAM2018	-2 463 859 €	56,7	64,7
TA2019	-2.546.387 €	56,7	64,7

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-613 438 €
TP2016	-694 827 €
TP2017	-543 561 €
TAM2018	-391 092 €
TA2019	-382 572 €

OLENNAISET TALOUSARVIOON VAIKUTTAVAT HUOMIOT

Kohdennettu työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen ja lomarahojen päättymisen vaikutus sekä seuraavat muutokset:

Aineet ja tarvikkeet: - 50 000

Käyttöomaisuusinvestoinneista poistetaan kohteet:

- Liikennepuiston kalustehankinta (liikennepuisto ei sisälly investointiehdotukseen) – 15.000 euroa
- Vaisaaren kentän ulkokaukalo (Harkittava vasta sen jälkeen, kun kuplahalli mahdollisesti käytössä) – 25.000

Nuorisotyön talousarviosta kohdistetaan 20.000 euroa keskusta-alueella tehtävän katunuorisotyön resursseihin tavoitteena mm. päihteidenkäytön ennaltaehkäisy.

Panostetaan kesärannan kehittämiseen mm. uuden majoitusrakennuksen myötä ja Karhuluodon saaren kaavoitus mökkitonteiksi laitetaan vireille välittömästi.

Tehdään selvitys lammen rakentamisesta Kerttulan ulkoilualueelle lumetusveden saamiseksi ja kustannusten selvittämiseksi.

KV: Vapaa-aikalautakunnan käyttöomaisuusirtaimiston hankintaesitykseen lisätään 25 000 € Vaisaaren kentän ulkojäähaukaloon.

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-118 301	-130 397	-111 969	-107 019	-107 019	-107 019
Maksutuotot	-720 276	-709 536	-815 917	-671 262	-671 262	-671 262
Tuet ja avustukset	-123 226	-169 642	-48 850	-38 700	-38 700	-38 700
Vuokratuotot	-44 829	-43 083	-48 106	-48 106	-48 106	-48 106
Muut toimintatuotot	-53 632	-40 407	-45 049	-45 049	-45 049	-45 049
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-1 060 264	-1 093 065	-1 069 891	-910 136	-910 136	-910 136
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	1 886 872	1 907 894	1 924 352	1 993 657	2 013 135	2 013 135
Eläkekulut	467 439	437 052	425 796	461 982	465 521	465 521
Muut henkilösivukulut	125 014	93 357	83 082	78 055	67 731	67 731
Henkilöstökulut yhteensä	2 479 325	2 438 303	2 433 230	2 533 694	2 546 387	2 546 387
Palvelujen ostot	694 829	543 566	391 092	382 572	332 572	382 572
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	408 516	390 660	368 841	491 723	491 723	441 723
Avustukset	144 000	143 201	144 000	144 000	144 000	144 000
Vuokrat	95 417	72 743	85 512	80 512	80 512	80 512
Muut toimintakulut	2 845	7 562	3 680	3 680	3 680	3 680
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	3 824 932	3 596 035	3 426 355	3 636 181	3 598 874	3 598 874
TOIMINTAKATE	2 764 668	2 502 970	2 356 464	2 726 045	2 688 738	2 688 738

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-121 726	-132 823	-111 969	-255 471	-255 471	-255 471
Maksutuotot	-877 628	-858 652	-963 851	-671 262	-671 262	-671 262
Tuet ja avustukset	-123 226	-169 642	-48 850	-38 700	-38 700	-38 700
Vuokratuotot	-95 998	-91 460	-92 866	-96 606	-96 606	-96 606
Muut toimintatuotot	-53 682	-40 407	-45 049	-45 049	-45 049	-45 049
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-1 272 260	-1 292 984	-1 262 585	-1 107 088	-1 107 088	-1 107 088
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	1 886 872	1 907 894	1 924 352	1 993 657	2 013 135	2 013 135
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	467 439	437 052	425 796	461 982	465 521	465 521
Muut henkilösivukulut	125 014	93 357	83 082	78 055	67 731	67 731
Henkilöstökulut yhteensä	2 479 325	2 438 303	2 433 230	2 533 694	2 546 387	2 546 387
Palvelujen ostot	997 358	801 288	601 185	635 355	585 355	635 355
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	409 147	391 275	368 841	491 723	491 723	441 723
Avustukset	144 000	143 201	144 000	144 000	144 000	144 000
Vuokrat	2 824 244	2 836 642	3 079 545	2 762 297	2 762 297	2 762 297
Muut toimintakulut	2 870	7 562	3 680	3 680	3 680	3 680
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6 856 944	6 618 271	6 630 481	6 570 749	6 533 442	6 533 442
TOIMINTAKATE	5 584 684	5 325 287	5 367 896	5 463 661	5 426 354	5 426 354
VUOSIKATE	5 584 684	5 325 287	5 367 896	5 463 661	5 426 354	5 426 354
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	125 036	133 817	158 886	125 123	125 123	125 123
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 709 720	5 459 104	5 526 782	5 588 784	5 551 477	5 551 477

6.5. YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN SITOVAT TAVOITTEET 2019

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-1 138 104	749 421	-388 683
TP2016	-1 176 624	743 572	-433 052
TP2017	-1 139 818	820 114	-319 703
TAM2018	-1 282 929	765 578	-517 351
TA2019	-1 230 267	687 500	-542 767

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2019

Elinvoimainen Raisio

Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin

Toimenpiteet:

Rakennusvalvonnan lupakäsittelyt tehdään viipymättä.

Mittarit:

Käsittelyaika 3 vko

Toimenpiteet:

Huolehditaan rakennetun ympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä ja viihtyisyydestä.

Mittarit:

Ympäristökatselmukset

Hyvinvoiva Raisio

Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa

Toimenpiteet:

Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä osallistumalla kaavoitukseen. Korostetaan lähivirkistys- ja luontoarvojen lisäämistä.

Mittarit:

Kuvaus toimenpiteistä

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Toimenpiteet:

Ympäristölautakunta jakaa toiminta-avustuksia ympäristönsuojelua tekeville yhdistyksille.

Mittarit:

Tuettujen yhdistysten määrä

Kehittyvä Raisio

E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa

Toimenpiteet:

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan E-18 suunnitteluun ja kaavoitukseen. Huolehditaan, että liikenteen melu- ja pölyhaitat eivät merkittävästi kasva nykyisestä.

Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan

Toimenpiteet:

Jatketaan Raisionlahden hoitotyötä laiduntamalla, niittämällä ja vähentämällä pusikoitumista.

Laaditaan suunnitelma fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi ja päätetään hiilineutraaliustavoitteista

Toimenpiteet:

Suunnitelma käynnistetään vuoden 2018 aikana.

Valmistaudutaan maakuntaudistukseen

Toimenpiteet:

Osallistutaan työryhmätyöskentelyyn.

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Osallistutaan ilmanlaadun tarkkailuun yhteistyössä Turun kaupunkiseudun kaupunkien sekä teollisuus- ja energiantuotantolaitosten kanssa.

Raisionlahden luonnonsuojelualueen ruovikkoalueiden laajentumista ja pusikoitumista ehkäistään jatkamalla niittomurskausta.

Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmalliset tarkastukset tehdään laaditun valvontasuunnitelman mukaisesti.

Ympäristönsuojelun suunnitelmalliset tarkastukset tehdään laaditun valvontaohjelman mukaisesti.

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-959 998	19	17,12
TP2016	-986 982	19	16,85
TP2017	-914 600	19	16,50
TAM2018	-1 012 794	18	16,85
TA2019	-903 502	17	15,90

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-152 967
TP2016	-166 973
TP2017	-199 814
TAM2018	-241 595
TA2019	-298 125

OLENNAISET TALOUSARVIOON VAIKUTTAVAT HUOMIOT

Ympäristölautakunnan talousarvioehdotusta 2019 on verrattu vuoden 2018 talousarvioon.

Useita lakisääteisiä palveluita hoidetaan yhteistoimintana muiden kuntien kanssa. Toiminta muuttuu 2018-19.

- Yhteistoiminta ympäristönsuojelussa päättyy Maskun, Mynämäen, Nousiaisten ja Ruskon kanssa.
- Ympäristöterveydenhuollossa toimitaan isäntäkuntana. Terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto hoidetaan Raision lisäksi Naantalissa ja Ruskolla.
- Löytöeläinhoitolan palvelut ostetaan Turun kaupungilta.
- Turun kaupungin kanssa on yhteinen valvontaeläinlääkäri.
- Sopimus hyötyeläinpäivystyksen järjestämisestä on tehty Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa. Sopimuksella ostetaan myös loma- ja päivystysvapaasijaiset.
- Pieneläinpäivystys ostetaan Turun kaupungilta, joka on kilpailuttanut palvelun vuosille 2018-2019.

Ympäristön- ja rakennusvalvontapalveluissa suurin osa kustannuksista muodostuu henkilöstökuluista.

Henkilöstökulut vähenevät 85 000 euroa. Henkilöstökuluissa on otettu huomioon yhden ympäristösihteerin vakanssin väheneminen, kun ympäristönsuojelun yhteistyösopimus päättyy, ja yhden eläinlääkärin vakanssin täyttämättä jättäminen. Huomioituna on, että henkilöstösuunnitelmaan esitetään uusi terveystarkastajan vakanssi ja arkistonhoitajan vakanssia jatketaan. Henkilöstökulujen valmistelussa on otettu huomioon virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset. Lautakuntien talousarvioesityksiin lisätään kaupunginhallitusvaiheessa keskitetysti kilpailukyky sopimukseen liittyvät lomarahaleikkausten palautukset sekä muutokset työttömyysvakuutusmaksuun.

Palvelujen ostot ovat pääasiassa muilta kunnilta ostettuja yhteistyöpalveluita ja ohjelmistojen kustannuksia.

Palvelujen ostot kasvavat 56 500 euroa. Ohjelmistokustannukset kasvavat noin 20 000 euroa.

Ympäristöterveydenhuollossa varaudutaan palvelujen ostamiseen vientitodistus- ja hyötyeläintehtävien osalta.

Toimintatulot vähenevät 98 000 euroa. Tulot muilta kunnilta vähenevät ympäristönsuojelun yhteistoimintasopimusten päättymisen takia. Rakennusvalvonnan tuloarviota on nostettu vuodelle 2019, koska rakentamisen kasvun odotetaan jatkuvan.

Kohdennettu työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen ja lomarahojen päättymisen vaikutus sekä seuraavat muutokset:

Palkat: - 30.000 euroa

Maksutuotot: + 20.000 euroa

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2019 - 2021

Esitetty tehtävänimike: Arkistonhoitaja

Palvelu: Ympäristön- ja rakennusvalvontapalvelut

Tulosityksikkö: Rakennusvalvonta

Perustamisvuosi: ☒ 2019 ☐ 2020 ☐ 2021

Tehtävä on ☐ uusi
☐ nimikkeen muutos

Tehtävä on ☐ pysyvä
☒ määräaikainen 1 vuotta

Tehtävä edellyttää ☐ virkaa
☒ työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 14 000 €

Perustelut esitykselle:

Rakennusvalvonnan arkistonhoitajan (50%) työsopimussuhdetta on tarkoitus jatkaa. Rakennusvalvonnan arkiston muuttaminen sähköiseen muotoon on kesken. Jos vakanssia ei täytetä, vanhojen asiakirjojen digitointi jää kesken. Jos digitointia ei tehdä järjestelmällisesti ja yhtäjaksoisesti, osa jo tehdyn työn hyödystä menee hukkaan.

Pääasialliset tehtävät:

Arkistonhoitaja arkistoi rakennusluvat ja digitoi rakennuslupien aineistoa sähköiseen muotoon. Rakennusvalvonnan kaikki uudet luvat käsitellään ja arkistoidaan sähköisessä muodossa. Sähköisen arkistoinnin siirtymäajan lupakuvat skannataan ja siirretään sähköiseen arkistoon.

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2019 - 2021

Esitetty tehtävänimike: Terveystarkastaja

Palvelu: Ympäristön- ja rakennusvalvontapalvelut

Tulosityksikkö: Ympäristönvalvonta

Perustamisvuosi: ☒ 2019 ☐ 2020 ☐ 2021

Tehtävä on ☒ uusi
☐ nimikkeen muutos

Tehtävä on ☐ pysyvä
☒ määräaikainen 2 vuotta

Tehtävä edellyttää ☒ virkaa
☐ työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 45 000 €

Perustelut esitykselle:

Terveystarkastaja palkataan määräaikaisesti kahden osa-aikaisen terveystarkastajan tehtävien hoitamista varten. Ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävien hoitaminen ei onnistu ilman riittävää valvontahenkilöstöä. Jos vakanssia ei täytetä, tehtäviä jää hoitamatta elintarvikevalvonnan, terveystarkastuksen ja sisäilma-asioiden osalta. Käsittelyajat kasvavat ja valvontatehtävät ruuhkautuvat.

Pääasialliset tehtävät:

Tehtäviin kuuluu mm. terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkavalvontaa.

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-451 506	-408 006	-443 078	-295 000	-295 000	-295 000
Maksutuotot	-292 066	-411 565	-322 500	-372 500	-392 500	-392 500
Tuet ja avustukset		-543				
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-743 572	-820 114	-765 578	-667 500	-687 500	-687 500
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	749 529	704 600	811 702	733 460	717 206	717 206
Eläkekulut	184 515	172 784	166 188	165 152	162 198	162 198
Muut henkilösivukulut	52 935	37 218	34 904	28 674	24 098	24 098
Henkilöstökulut yhteensä	986 979	914 602	1 012 794	927 286	903 502	903 502
Palvelujen ostot	166 975	199 813	241 595	298 125	298 125	298 125
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15 063	17 926	21 901	22 101	22 101	22 101
Avustukset	2 100	800	2 000	2 000	2 000	2 000
Vuokrat	4 320	4 152	4 639	4 539	4 539	4 539
Muut toimintakulut	1 184	2 529				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1 176 621	1 139 822	1 282 929	1 254 051	1 230 267	1 230 267
TOIMINTAKATE	433 049	319 708	517 351	586 551	542 767	542 767

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-451 506	-408 006	-443 078	-295 000	-295 000	-295 000
Maksutuotot	-304 960	-431 388	-337 300	-387 300	-407 300	-407 300
Tuet ja avustukset		-543				
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-756 466	-839 937	-780 378	-682 300	-702 300	-702 300
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	749 529	704 600	811 702	733 460	717 206	717 206
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	184 515	172 784	166 188	165 152	162 198	162 198
Muut henkilösivukulut	52 935	37 218	34 904	28 674	24 098	24 098
Henkilöstökulut yhteensä	986 979	914 602	1 012 794	927 286	903 502	903 502
Palvelujen ostot	218 397	248 342	288 100	340 504	340 504	340 504
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15 080	17 953	21 901	22 101	22 101	22 101
Avustukset	2 100	800	2 000	2 000	2 000	2 000
Vuokrat	72 296	77 455	79 257	71 339	71 339	71 339
Muut toimintakulut	1 184	2 529				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1 296 036	1 261 681	1 404 052	1 363 230	1 339 446	1 339 446
TOIMINTAKATE	539 570	421 744	623 674	680 930	637 146	637 146
VUOSIKATE	539 570	421 744	623 674	680 930	637 146	637 146
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot						
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	539 570	421 744	623 674	680 930	637 146	637 146

6.6. TEKNISEN LAUTAKUNNAN SITOVAT TAVOITTEET 2019

TALOUS (ulkoiset)

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-27 834 528 €	13 752 544 €	-14 090 984 €
TP2016	-28 030 324 €	13 290 392 €	-14 739 931 €
TP2017	-23 244 101 €	5 693 128 €	-17 550 973 €
TAM2018	-24 482 765 €	5 397 308 €	-19 085 457 €
TA2019	-25 071 049 €	5 489 931 €	-19 581 118 €

STRATEGISET TAVOITTEET

Menestystekijä
Toimenpiteet

Mittari tai seurantatapa
Tavoitetaso 2019

Elinvoimainen Raisio

Asukasluku kasvaa.

Toimenpiteet:

Kaavoituksen ja vireillä / tiedossa olevien asuntohankkeiden mahdollistama laskennallinen asukasluvun kasvu vuosina 2018 - 2021.

Mittarit:

Kerros- ja rivitaloasunnot:

Asukkaita n. 460

Asuntoja n. 260

Kerros-m² n. 22 210

Pientalot:

n. 40 asuntoa/v

n. 160 asuntoa

n. 570 asukasta

Mittarissa on huomioitu hankkeiden arvioitu valmistumisaika.

Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisena.

Toimenpiteet:

Kaavoitusohjelmaan sisällytetään monipuolinen asuntojakauma.

Mittarit:

Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle:

Omakotitontteja tarjolla vuosittain >20

Vapaita rivitalotontteja tarjolla 4000 kerros-m²/v

Vapaita kerrostalotontteja tarjolla 8800 kerros-m²/v.

Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.

Toimenpiteet:

Asuntoalueiden hoidontasoa nostetaan.

Mittarit:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan ja ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys (3,45 [2015])

	asuinkadun kunto (2,94 [2015]) lumenauraus asuntokadulla (3,64 [2015]) asuntoalueiden puistot (3,70 [2015]) katuvalaistus asuntokaduilla (3,64 [2015]) Toimenpiteet: Viheralueiden hoitoa tehostetaan. Mittarit: FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit: keskustan puistot (4,21 [2015]), asuntoalueiden puistot (3,70 [2015]), asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015]) leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015]) puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015])
Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunki-rakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle.	Toimenpiteet: Asumisen yksityiskohtaisemmat tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Mittarit: Tavoitteet on valmisteltu.(K/E)
Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin.	Toimenpiteet: Yritysalueiden kehittämissuunnitelmat ovat ajan tasalla. Mittarit: Tarjolla olevien yritystonttien määrä: Tarjolla olevat tontit vuoden alussa: kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: kpl
Hyvinvoiva Raisio	
Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.	Toimenpiteet: Osallistutaan Hyve-työryhmän työskentelyyn. Mittarit: On osallistuttu Hyve-työryhmän työskentelyyn.(K/E)
Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.	Toimenpiteet: Huolehditaan lähivirkistysalueiden, puistometsien ja leikkikenttien hoidosta ja kehittämisestä. Mittarit: FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut –tutkimuksen mittarit: leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015]) asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015]) Toimenpiteet:

Rakennetaan liikuntapaikkoja ja ylläpidetään niitä yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa.

Mittarit:

Vapaa-aikatoimen avustaminen liikuntapaikkojen rakentamisessa ja ylläpidossa. (K/E)

Toimenpiteet:

Huolehditaan kevyenliikenteenväylien kunnosta.

Mittarit:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut –tutkimuksen mittarit:
jalankulku- ja pyöräteiden kunto (3,24 [2015])
lumenauraus jalankulku- ja pyöräteillä (3,45 [2015])
liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöräteillä (3,31 [2015])

Toimenpiteet:

Puistokummitoimintaa jatketaan.

Mittarit:

Puistokummien määrä.

Toimenpiteet:

Omakotiyhdistysten toiminnan tukeminen (kevätsiivouksissa avustaminen).

Mittarit:

Tehdyt toimenpiteet.

Toimenpiteet:

Kaavoitus- ja paikkatietopalvelut osallistuvat palveluverkkoselvityksen tekemiseen tuottamalla lähtötietoja sivistyskeskukselle.

Mittarit:

Lähtötiedot selvitysten pohjaksi ovat olleet kaupungin eri organisaatioiden hyödynnettävissä. (K/E).

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakkoimiseksi

Kehittyvä Raisio

Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.

Toimenpiteet:

E18-hankkeen edellyttämän tiesuunnitelman valmistumisen edesauttaminen.

Mittarit:

Tiesuunnitelman edistyminen.

E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.

Toimenpiteet:

Keskustavisiio on valmistunut vuonna 2018. Keskustan kohdan asemakaavaluonnos valmistuu vuonna 2019.

Mittarit:

Asemakaavaluonnoksen valmistuminen tavoitteen mukaisessa aikataulussa.

Toimenpiteet:

E-18 läntinen asemakaavaehdotus valmistuu vuoden 2019 loppuun mennessä.

Mittarit:

Asemakaavaehdotuksen valmistuminen tavoitteen mukaisessa aikataulussa.

Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E-18 hankkeesta.

Toimenpiteet:

Kuntalaisille ja yrityksille suunnataan E-18 -haketta koskevia yleisötilaisuuksia.

Mittarit:

Yleisötilaisuuksien määrä.

Kuntalaisten osallisuutta hankkeen suunnittelussa edistetään.

Toimenpiteet:

E-18 -hankkeen suunnittelun yhteydessä pidetään työpajoja sidosryhmille.

Mittarit:

Työpajojen määrä

Ulkoilualueiden hoidon tasoa nostetaan.

Toimenpiteet:

Ulkoalueita hoidetaan hyväksytyn hoitoluokituksen mukaisesti.

Lisäys tela 2.10.2018 § 146: Ulkoalueiden hoitoluokitus ja leikkipuistoselvitys tuodaan teknisen lautakunnan käsiteltäväksi kevään 2019 aikana.

Mittarit:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:
liikennealueiden ylläpito kokoomamittari (3,48 [2015])
talvihoito kokoomamittari (3,63 [2015])
lumenauraus kokoomamittari (3,71 [2015])
liukkauden torjunta kokoomamittari (3,52 [2015])
puhtaanapito kokoomamittari (3,66 [2015])
päällysteen kunto kokoomamittari (3,10 [2015])
puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015])

Kaupunkiin perustetaan

Toimenpiteet:

digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä.

Osallistutaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Mittarit:

Kuntakohtainen käyttäjätyytyväisyysindeksi (KTI). Mittarilla on kasvava trendi.

Valmistaudutaan maakuntaudistukseen.

Toimenpiteet:

Osallistutaan työryhmätyöskentelyyn.

Mittarit:

Työryhmätyöskentelyyn osallistuminen.(K/E)

Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E-18 hankkeen kustannusten jaosta.

Toimenpiteet:

Tekninen keskus on mukana laatimassa kustannusarvioita, joihin kustannusjaot perustuvat ja osallistuu tarvittaessa neuvotteluihin.

Mittarit:

Kustannusarvioiden laadintaan ja neuvotteluihin osallistuminen. (K/E)

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.

Toimenpiteet:

Teknisen keskuksen työyhteisöt toteuttavat työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.

Mittarit:

Työhyvinvointia edistävien toimenpiteiden määrä.
Kunta10 -tutkimuksen mittarit:
Työpaikan ilmapiiri pysyy edelleen hyvällä tasolla. (2016 3,65)
Halu jatkaa omassa työssä lisääntyä. (2016 41,6 %)
Työn epävarmuus vähenee. (2016 2,66)

Sairauspoissaoloja vähennetään.

Toimenpiteet:

Käydään läpi työpaikkojen työolosuhteita ja parannetaan niitä.

Mittarit:

Työtapaturmien määrässä on laskeva trendi.

Strategian mittareissa viitataan Kunta10 -tutkimukseen, FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimukseen ja Kuntien Tieran IT-palvelujen käyttäjätyytyväisyyskyselyyn.

MUUT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

HENKILÖSTÖ

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-9 644 235 €	261	250,2
TP2016	-9 552 585 €	261	242,9
TP2017	-8 570 723 €	261	229,8
TAM2018	-8 859 474 €	261	236,4
TA2019	-9 074 397 €	261	238,4

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-8 515 343 €
TP2016	-8 658 385 €
TP2017	-7 280 706 €
TAM2018	-8 135 226 €
TA2019	-8 029 158 €

OLENNAISET TALOUSARVIOON VAIKUTTAVAT HUOMIOT

Seuraavassa ovat merkittävimmät muutokset vuoden 2019 talousarvioehdotuksessa verrattuna vuoden 2018 muutettuun talousarvioon.

Henkilöstökulut kasvavat n. 190.000 eurolla (2,2 %) sisältäen virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset sekä ruokapalvelutyöntekijän ja järjestelmäasiantuntijan uusien vakanssien henkilöstökulut. Lautakuntien talousarvioesityksiin lisätään kaupunginhallitusvaiheessa keskitetysti kilpailukyky sopimukseen liittyvät lomarahaleikkauksen palautukset sekä muutokset työttömyysvakuutusmaksuun.

Palvelujen ostot ovat n. 106.000 euroa pienemmät kuin kuluvana vuonna. Tämä johtuu vuoden 2018 muutettuun talousarvioon sisältyvistä kertaluonteisista rakennusten purkukustannuksista.

Talousarviossa varaudutaan lämmityskustannusten nousuun 253.000 eurolla ja sähkön hinnannoususta aiheutuvaan kustannusten kasvuun 107.000 eurolla. Lämmityskustannukset ovat ylittymässä kuluvana vuonna talousarviossa arvioidusta johtuen toimintatavan muutoksesta, jossa ilmastointi pidetään käynnissä ympärivuorokauden esim. koulurakennuksissa. Sähkön siirtohintoihin tuli korotus 1.7.2018 alkaen.

Pasalanpuiston päiväkodin vuokraan on varattu kuluvan vuoden talousarviossa 50.000 euroa. Päiväkodin vuokra on 180.000 euroa/vuosi. Näin ollen päiväkodin vuokramenot kasvavat 130.000 euroa.

Sosiaali- ja terveystoimen työllisyyspalveluja varten ulkopuolelta vuokraamien tilojen tilavuokrat (50.000 euroa/vuosi) siirtyvät tekniselle keskukselle vuoden 2019 alusta lukien.

Uuden paloaseman vuokra lisää vuokratuloja n. 65.000 eurolla. Kuluvan vuoden talousarviossa on varauduttu paloaseman käyttöönottoon jo kesällä 2018. Pakettiautojen vuokratulot laskevat n. 50.000 eurolla. Metsän myyntitulojen arvioidaan pienenevän 60.000 eurolla. Maanvuokratuloja koskeva tuloarvio on pidetty kuluvan vuoden tasolla.

Kohdennettu työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen ja lomarahojen päättymisen vaikutus sekä seuraavat muutokset:

Vuokratuotot: +175.000 euroa

Vuokramenot: - 35.000 euroa

Palkat: - 25.000 euroa

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2019 - 2021

Esitetty tehtävänimike: Järjestelmäasiantuntija

Palvelu: Tietohallintopalvelut

Tulosityksikkö: Ylläpitopalvelut

Perustamisvuosi: ☒ 2019 ☐ 2020 ☐ 2021

Tehtävä on ☒ uusi
☐ nimikkeen muutos

Tehtävä on ☒ pysyvä
☐ määräaikainen vuotta

Tehtävä edellyttää ☐ virkaa
☒ työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 30 500 €

Perustelut esitykselle:

Nykytilanteessa tietohallinnon henkilöresurssit eivät riitä edes peruspalveluiden tarjoamiseen kaikille päätelaitteille. Esimerkiksi kaikkia vanhentuneita tietokoneita ei ehditä uusilla riittävällä aikataululla. Myöskään päätelaitteiden elinkaaren liittyviä palveluita tai prosesseja ei ehditä kehittää, koska kaikkia peruspalveluitakaan ei ehditä hoitamaan. Resurssivajeesta johtuva varamiesjärjestelyn puuttuminen aiheuttaa ylitsepääsemättömiä haasteita tilanteissa, jolloin tietohallinnon ainoa ko. asiaa hoitava työntekijä on pidemmän aikaa poissa (sairasloma, kesäloma, irtisanoutuminen jne.). Tietotekniikan merkittävä lisääntyminen viime vuosina sivistyspalveluissa on lisännyt tietohallinnon työmäärää. Viime vuosina päätelaitteiden kokonaismäärät ovat kasvaneet ja myös erilaisten päätelaitteiden kirjo on laajentunut.

Pääasialliset tehtävät:

Päätelaitteiden asennus, toimitus, hallinnointi, ylläpito ja kierrätys. Päätelaitteiden elinkaari-prosessin ja siihen liittyvien palveluiden kehittäminen. Tietoteknisen tuen antaminen loppukäyttäjille.

Päätelaitteita ovat tietokoneet, tabletit, tulostimet ja matkapuhelimet.

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2019 - 2021

Esitetty tehtävänimike: ruokapalvelutyöntekijä

Palvelu: Tilapalvelut / ruokapalvelut

Tuloyksikkö: Pasalanpuiston päiväkot

Perustamisvuosi: ☒ 2019 ☐ 2020 ☐ 2021

Tehtävä on ☒ uusi
☐ nimikkeen muutos

Tehtävä on ☒ pysyvä
☐ määräaikainen vuotta

Tehtävä edellyttää ☐ virkaa
☒ työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 28 000 €

Perustelut esitykselle:

Pasalanpuiston päiväkot avautuu uutena päivähoiton yksikkönä 01/2019.
Keittiön ja asiakaspalvelun toimintoja varten tulee perustaa uusi ruokapalvelutyöntekijän vakanssi.

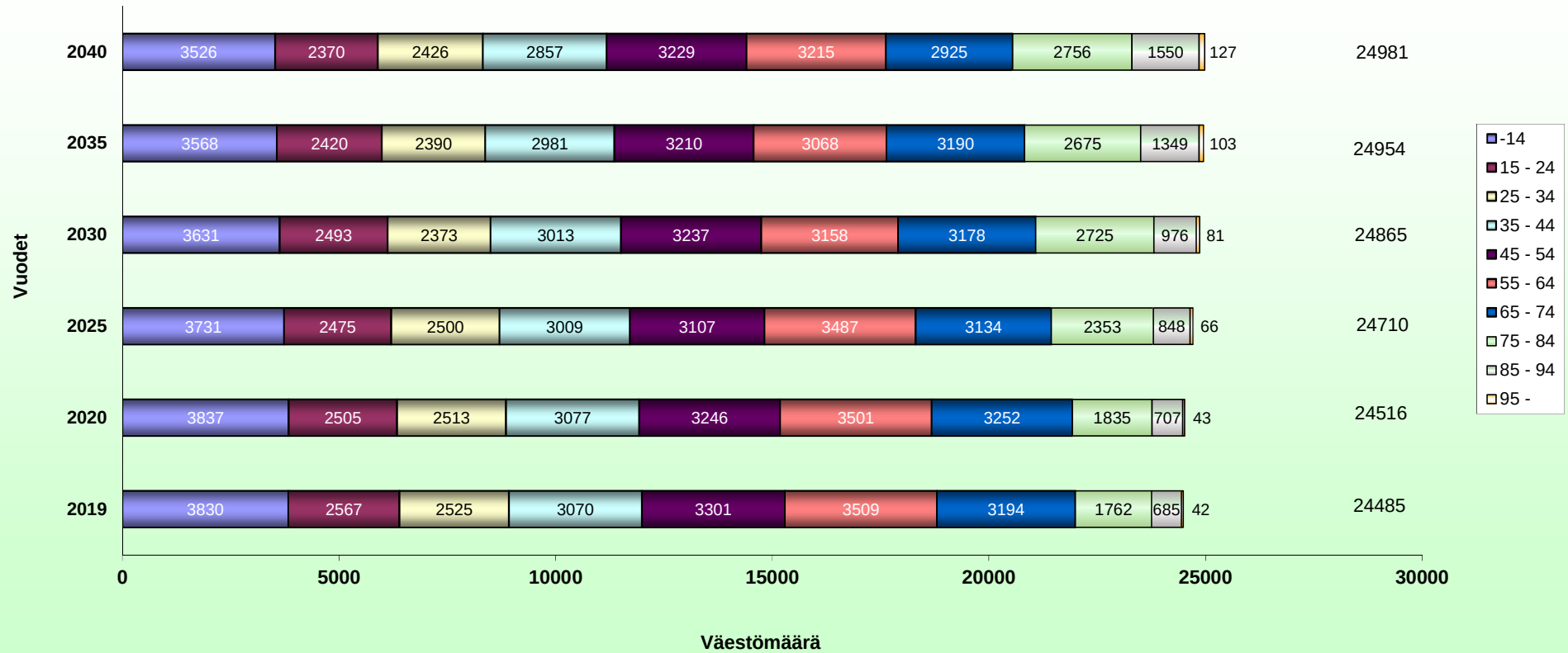
Pääasialliset tehtävät:

Aamupalan valmistaminen, kattaminen ja tarjoilu, lounaan ja välipalan kattaminen ja tarjoilu, astiahuollon tehtävät, keittiön siivoustehtävät.

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-9 057 243	-1 535 019	-1 393 785	-1 291 585	-1 291 585	-1 291 585
Maksutuotot	-70 707	-102 412	-72 000	-82 000	-82 000	-82 000
Tuet ja avustukset	-62 666	-137 994	-1 147	-1 147	-1 147	-1 147
Vuokratuotot	-4 032 510	-3 841 619	-3 910 855	-3 925 888	-4 100 888	-4 100 888
Muut toimintatuotot	-67 266	-76 086	-14 311	-14 311	-14 311	-14 311
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-13 290 392	-5 693 130	-5 392 098	-5 314 931	-5 489 931	-5 489 931
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	6 894 650	6 450 226	6 692 727	6 925 164	6 976 130	6 976 130
Eläkekulut	2 193 541	1 800 243	1 844 003	1 854 793	1 864 068	1 864 068
Muut henkilösivukulut	464 417	320 254	287 574	270 477	234 199	234 199
Henkilöstökulut yhteensä	9 552 608	8 570 723	8 824 304	9 050 434	9 074 397	9 074 397
Palvelujen ostot	8 658 393	7 280 706	7 925 226	8 029 158	8 029 158	8 029 158
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 733 656	5 470 284	5 480 456	5 798 016	5 798 016	5 798 016
Avustukset						
Vuokrat	1 740 801	1 765 944	1 927 694	2 124 651	2 089 651	2 089 651
Muut toimintakulut	344 904	156 445	79 827	79 827	79 827	79 827
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	28 030 362	23 244 102	24 237 507	25 082 086	25 071 049	25 071 049
TOIMINTAKATE	14 739 970	17 550 972	18 845 409	19 767 155	19 581 118	19 581 118

Selite	TP2016	TP2017	TA2018	TA2019 LTK	TA2019 KH	TA2019
KÄYTTÖTALOUS						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	-16 416 139	-8 824 485	-8 355 608	-8 655 068	-8 621 388	-8 621 388
Maksutuotot	-70 707	-102 412	-72 000	-82 000	-82 000	-82 000
Tuet ja avustukset	-62 666	-137 994	-1 147	-1 147	-1 147	-1 147
Vuokratuotot	-16 464 195	-16 631 696	-17 170 164	-17 743 257	-17 777 097	-17 777 097
Muut toimintatuotot	-67 266	-76 086	-14 311	-14 311	-14 311	-14 311
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-33 080 973	-25 772 673	-25 613 230	-26 495 783	-26 495 943	-26 495 943
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	6 894 650	6 450 226	6 692 727	6 925 164	6 976 130	6 976 130
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	2 193 541	1 800 243	1 844 003	1 854 793	1 864 068	1 864 068
Muut henkilösivukulut	464 417	320 254	287 574	270 477	234 199	234 199
Henkilöstökulut yhteensä	9 552 608	8 570 723	8 824 304	9 050 434	9 074 397	9 074 397
Palvelujen ostot	10 575 627	8 948 766	9 424 620	9 722 059	9 722 059	9 722 059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 772 447	5 504 342	5 509 456	5 825 516	5 825 516	5 825 516
Avustukset						
Vuokrat	3 008 851	3 096 832	3 226 903	3 887 179	3 852 179	3 852 179
Muut toimintakulut	344 904	156 445	79 827	79 827	79 827	79 827
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	31 254 437	26 277 108	27 065 110	28 565 015	28 553 978	28 553 978
TOIMINTAKATE	-1 826 536	504 435	1 451 880	2 069 232	2 058 035	2 058 035
VUOSIKATE	-1 826 536	504 435	1 451 880	2 069 232	2 058 035	2 058 035
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	8 027 156	6 557 845	6 846 525	6 903 594	6 903 594	6 903 594
Arvonalentumiset						
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-6 799	-203	-203	-203	-203	-203
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	6 193 821	7 062 077	8 298 202	8 972 623	8 961 426	8 961 426

Raision väestöennuste ikäryhmittäin
(Tilastokeskus 2015)

Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raision Vesi Oy (100%)	Raision Palvelutalossäätiö (23,5 % päätösvallasta)	As. Oy Raision Keonkatu 3 (36,97%)	V-S Sairaanhoidopiirin ky	Raision-Naantalin Fountain House ry (12,5 % päätösvallasta)
Raision Vuokra-asunnot Oy (100%)	Sosiaalipalvelusäätiö Raina (50 % päätösvallasta)	Kerttulan Tenniskeskus Oy (18,5 %)	V-S Erityishuoltopiirin ky	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
KOY Kerttulan jäähalli (50%)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% päätösvallasta)	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (13,78%)	Varsinais-Suomen liitto	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
As Oy Kuulaharjat (100%)		Turun Seudun Vesi Oy (11,94%)	V-S Lastensuojelukunta-yhtymä	Varsinais-Suomen pelastuslaitos (1/15)
Eero Rantasen säätiö (60% päätösvallasta)		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (10%)	Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	
		Turun Seudun Kehittämiskeskus (7,82%)	Raision seudun koulutuskuntayhtymä	
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (7,0%)		
		Turun Seudun Energiatuotanto Oy (5,0%)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (4,25%)		
		Varsinais-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus Vasso Oy Ab (3,66%)		
		Keon Autopaikat Oy (3,25%)		
		Kunnan Taitoa Oy (1,88%)		
		Turku Science Park Oy (1,64%)		
		Kuntien Tiera Oy (0,91%)		